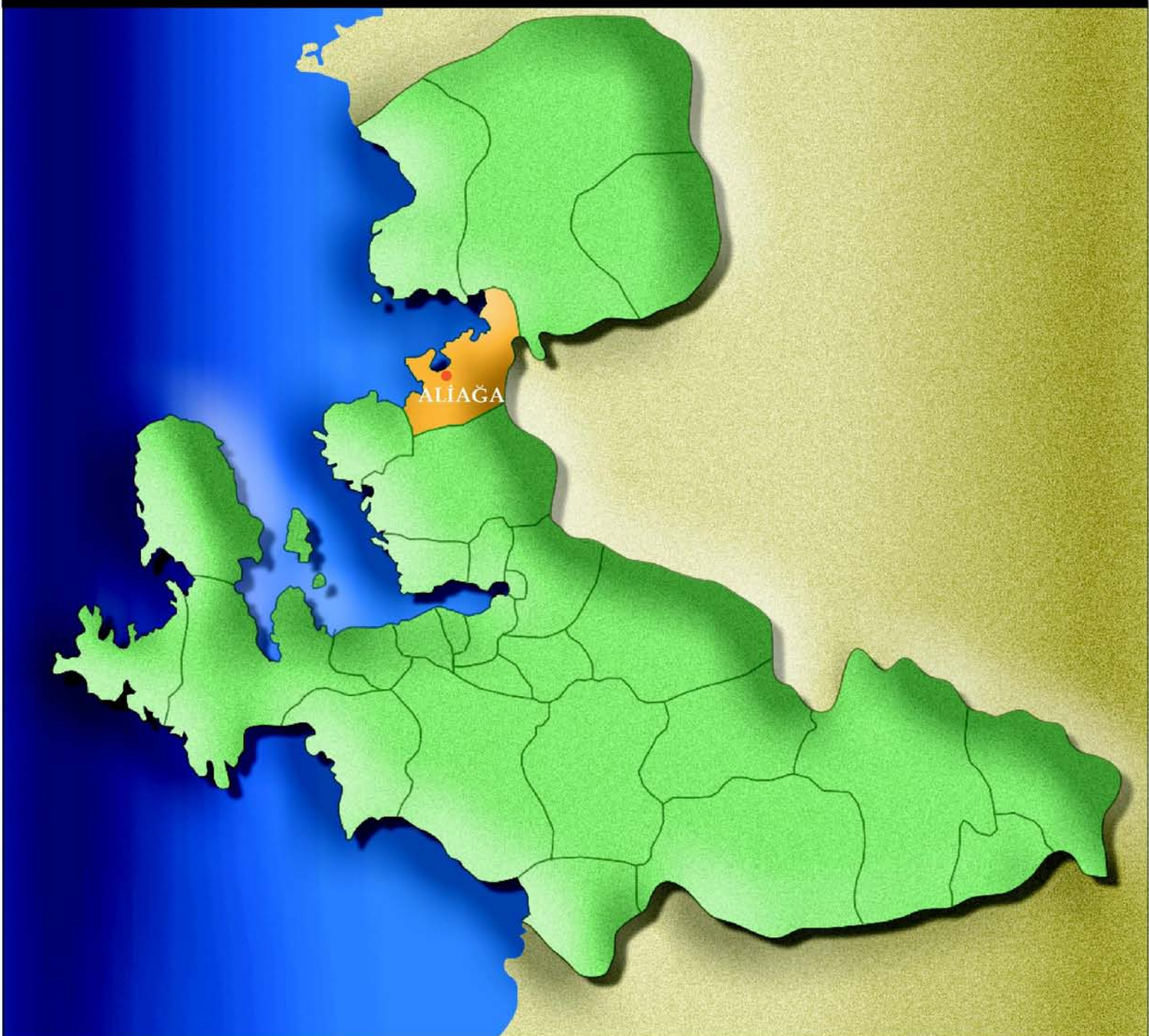

ALİAĞA

KÜNYE

DEĞİŞKEN	YIL	BİRİM	ALIAĞA: VERİ/AÇIKLAMA
Yüzölçümü	2006	km ²	412,5
Nüfusu (Projeksiyon)	2006	kişi	65.010
Nüfus yoğunluğu (Projeksiyon)	2006	kişi/km ²	157,6
Kentleşme oranı	2006	yüzde	68
Rakımı	2006	m	2
İl merkezine uzaklığı	2006	km	60
İzmir'e göre konumu	2006	-	İzmir ilinin kuzeyinde.
Komşu il ve ilçeler	2006	-	Doğusunda Manisa, güneybatısında Foça, kuzeyinde Bergama ve güneyinde Menemen.
Metropol ilçe mi?	-	-	Evet
Temel geçim kaynakları	2006	-	Aliağa, Petro Kimya, Rafineri ve demir çelik sektörlerinin ağırlıkta olduğu sanayinin kurulmasıyla hızla gelişerek, Ege'nin dış göç alan bir sanayi merkezi olmuştur.
Kişi başına düşen gelir	1996	dolar	32.896
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	1996	YTL	146.720.305
Gayri safi tarımsal üretim gelir	2006	YTL	83.188.566
İhracatı	2006	dolar	28.130.769,65
Önemli ihraç ürünleri	2006	-	Demir, Perlit, Kireç, Gübre, Mermer, Petrol Ürünleri ve Kimyasallar.
Ticaret sanayi merkezleri	2006	-	Aliağa OSB, Aliağa Küçük Sanayi Sitesi.
Toplam firma sayısı	2006	adet	5.104
Tahsil edilen vergi toplamı	2006	YTL	145.538.749,61
Banka, şube sayısı	2006	adet	11 banka, 17 şube
Yer altı zenginlikleri	2006	-	Andezit, bazalt, bazalt (mıcır)
Toplam konut sayısı	2006	adet	11.857
Toplam otel yatak kapasitesi	2006	adet	Veri alınamamıştır.
Okur-yazar nüfus oranı	2006	yüzde	96
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	2006	kişi	21
Doktor başına düşen kişi sayısı	2006	kişi	812
İlçe ile özdeşleşmiş unsurlar	2006	-	DPT'nin araştırmasına göre Aliağa, Türkiye'nin Büyükşehir ilçeleri dışında kalan Körfez ve Gebze ilçelerinin ardından en gelişmiş 3. İlçedir. Belli başlı sanayi kuruluşları olarak, PETKİM ve PETKİM'e bağlı olan 17 fabrika, Gemi-Söküm tesisleri, Viking Kağıt fabrikası, Ege Gübre Sanayi, demir-çelik fabrikaları, haddehaneler ile denizyolu nakliyeciliği yapan iş yerleri sayılabilir.

1. GİRİŞ

Önceleri tarıma dayalı bir yapı gösteren ilçe ekonomisi, ülkemizde sanayileşme hareketinin başladığı 1970'lerden itibaren sanayiye dayalı bir karakter kazanmaya başlamıştır.

Aliğa, sanayileşmeyle birlikte hızlı bir kalkınma sürecine girmiştir. Ancak bu durum, Aliğa'nın ticari yaşamında kendini göstermemektedir.

Makro ölçekteki kamu yatırımları olan Petkim-Tüpraş gibi dev sanayi kuruluşlarının bölgede kurulmasıyla başlayan sanayileşme, hızını arttırarak devam ettirmiştir.

Nemrut Limanının kuzeyine yerleşen, ülkemizin en büyük petrokimya endüstrisi, Petrol Ofisi ve çeşitli sıvılaştırılmış gaz depo ve dolun tesisleri, güneyinde irili-ufaklı ark ocakları ve demir çelik fabrikalarının kurulması, Aliğa'nın bir sanayi kentine dönüşmesini hızlandırmıştır.

DPT tarafından 2000 yılındaki idari yapı esas alınarak 81 ilin 872 ilçesini kapsayan araştırmaya göre Aliğa, Türkiye'nin Büyükşehir ilçeleri dışında kalan Körfez ve Gebze ilçelerinin ardından en gelişmiş 3. ilçe durumundadır.

Aliğa, bu ekonomik ve sosyal durumuyla İzmir'in en gelişmiş ilçesidir.

Şehirleşme oranı ile 872 ilçeye göre 128. sırada yer almaktadır.

Fert Başına Genel Bütçe Geliri (Bin TL.) ile 8., vergi gelirlerinin ülke içindeki payı ile 14. sırada yer almıştır.

Aliğa'da köklü ve büyük esnaf sayısı yok denecek kadar azdır. Bu nedenle ilçede ticaret çok gelişmemiştir.

2000 yılı nüfus sayımına göre 57.282 kişilik nüfusa sahip olan ilçenin 2006 yılı projeksiyonuna göre nüfusu 65.010'dur. ¹

Nüfus sıralamasına göre İzmir'in 10. ilçesidir ve yüzde 13,4 paya sahiptir. Toplam il nüfusunun yüzde 1,8'ine sahiptir.

İlçede okuma yazma oranı yüzde 96'dır.

1996 yılı GSYİH'sı 146.720.305 YTL olup, İzmir genelinde 2. sıradadır ve yüzde 13,4 paya sahiptir.

32.896 \$ kişi başı gelir ile İzmir'de 1. sırada yer almıştır.

¹ Nüfus projeksiyonu TÜİK tarafından yapılmıştır.

2. İlçenin Tarihi, Coğrafi ve Demografik Yapısı

2.1. Tarihi

İsmi Aliağa isimli bir çiftlik sahibinden alan ilçenin ilk kuruluş tarihi hakkında kesin bilgiler olmamakla birlikte, tarihi 1800'lü yıllara kadar uzanmaktadır.

Aliağa'nın kuruluş tarihi Sultan Murat devridir. 4. Murat Bağdat'tan zafer alayı ile dönerken Bağdat Savaşında Osmanlı Ordusuna yardımını dokunanları beraberinde getirir. Bu kişilere batıda geniş topraklar bağışlar. Bu bölgeyi de Arap Oğullarından Abdülkerim Ağa'ya bağışlamıştır. Abdülkerim Ağa ölünce topraklar dört oğlu (Kuzu Bey, Çelebi Ağa, Ali Ağa, Kerim Ağa) arasında paylaşılır. Kuzu Bey ve Kerim Ağa Kuzbeyli taraflarına, Çelebi Bey ile Ali Ağa şimdiki Aliağa'nın bulunduğu bölgeye yerleşirler.

Aliağa, 1937 yılında bucak olmuştur. 1952 yılında belediye teşkilatı kurulmuş, 1980'li yıllara gelindiğinde Aliağa, artık bir balıkçı kasabası değil, bir sanayi kenti olmaya başlamış ve 14 Ocak 1982 tarihinde de ilçe olmuştur.

Bugün PETKİM ve rafineri ile adını tüm yurda ve dünyaya duyurmuştur.

Aliağa tarihi, bölgemizde bulunan İzmir ve Bergama uygarlıklarından ve kültürlerinden izler taşımaktadır. İzmir ve Bergama uygarlıkları arasında kalan küçük konaklama birimleri, limanlar ve alışveriş merkezlerine ait kalıntılara bugün Buruncuk, Foça, Helvacıköy, Nemrut, Şakran ve Güzelhisar nehir ağzı gibi noktalarda rastlanmaktadır.

Bunun yanısıra Yunan ve Girit'in etkisi altında kaldığı da söylenmektedir. Tarihçi ve yazar Halikarnas Balıkcısı (M.Cevat Şakir Kabaağaçlı) Anadolu hakkında yazmış olduğu eserlerinde Ailoia ve Mirina gibi isimleri Aliağa'da kurulan antikçağ yerleşim birimleri olarak belirtmektedir. Bunların kalıntılarına, Helvacı'da, Aşağışakran'da, Yenişakran'da ve Güzelhisar Çayı'nın denize döküldüğü ağzında ve başlangıç noktalarında rastlanmaktadır.

2.2. Coğrafi Yapısı

Aliağa, İzmir ilinin kuzeyinde, Ege Denizi'nin hemen kıyısında, İzmir-Çanakkale yolunun 60. km.'sinde, Çandarlı Körfezi'nin güneydoğu ucunda kurulmuştur.

Aliağa, doğusunda Manisa ili, merkez ilçe, güneybatısında Foça, kuzeyinde Bergama ve güneyinde Menemen ilçeleriyle komşudur.

Aliağa, İzmir-Balıkesir-Çanakkale E-87 Devlet Karayolu üzerinde olup, İzmir'e 60, Balıkesir'e 217, Çanakkale'ye 271, Manisa'ya 48 km. mesafede bulunmaktadır.

Kuzeydoğusunda Yunt dağı, güneydoğusunda ise Dumanlı dağı ile çevrilidir. Batısını ise tamamen Ege Denizi kaplamaktadır. Yüzölçümü 412,5 km²'dir. Deniz seviyesinden yüksekliği ise 2 metredir.

İlçede Akdeniz iklimi hakimdir. Akdeniz iklimi, yerel bitki örtüsünü de etkilemektedir. Arazi yapısı kısmen düzlük, kısmen de engebeli bir karaktere sahiptir. İlçe jeolojik yapı itibariyle deprem kuşağı üzerinde bulunmaktadır. Genel olarak batıdan doğuya doğru yükselmekte olan Dumanlı Dağı, Karahasan Dağı, Dedetaşı Dağı, Ardıçtepe, Akademik Dağı, Halkalı Tepe, Sıyırdım Dağı ve Karagöl Tepe güneyden kuzeye doğru yükselmektedir.

İlçenin güneyi ve güneydoğusu ormanlık, kuzey kesimi ise zeytinliktir. Helvacı yaylası, Karakuzu, Hocakale Mağaraları mevcuttur. Rakım ilçe sahilinde sıfırdır.

Orman varlığı, aşırı otlama, yangın ve tarla açma nedenleri ile hemen hemen yok denecek kadar azdır. Ormanların yerini bugün maki türü bitkiler almıştır. Yalnız Bozköy yakınlarında yaklaşık 9.500 dönüm kızılçam ormanlığı vardır. Samurlu ve Güzelhisar köyleri arasındaki kızılçam ormanı oluşum halindedir. Orman yerine çoğu zaman zeytin dikilmektedir.

İlçenin güney ve güneydoğusunda bulunan orman alanları; artan nüfus ve enerji ihtiyacına bağlı olarak kaynakların yoğun bir şekilde tüketilmesi ve ekolojik dengenin bozulması ile yıllardır aşırı otlama, yangın ve tarla açma gibi nedenlerle yok edilmiştir. Ardıç, pırnal, sakız, akça, kesme, katırtırnağı gibi maki türü bitkiler bu ormanlık alanları kaplamıştır. Sadece Bozköy yakınlarında 10.000 dönümlük bir kızılçam ormanlığı vardır.

İlçe sınırları içinde akan Güzelhisar Çayı, Yunt Dağlarından doğmaktadır ve yaz kış kurumadan akmaktadır. Bu nedenle çevresindeki ovalarda yetişen ürünleri sulamada yararlanılmaktadır ve üzerinde Güzelhisar Barajı bulunmaktadır.

Gediz Nehri'nin kuzeyinde Helvacı Ovası vardır.

İlçe sınırları içinde doğal bir göl yoktur. Yalnız Güzelhisar Baraj Gölü bulunmaktadır.

Ortalama sıcaklık, nem, rüzgar, deniz suyu sıcaklığına ilişkin bir ölçüme rastlanmamıştır.

İlçedeki alan dağılımı aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 1: Alan Dağılımı (2006)

	Yüzölçümü (da)	Pay (%)	Kişi başına düşen birim alan (m ²)
Sanayi Alanı	30.840	7,5	474,4
Konut Alanı	10.500	2,5	161,5
Tarım Alanı	121.177	29,4	1.864
Arkeolojik Sit Alanı	9.550	2,3	147
Diğer Alanlar	240.433	58,3	3.698,4
Toplam İlçe	412.500	100	6.345,2

Kaynak: Aliğa Kaymakamlığı, Aliğa Belediyesi, 2007.

2.3 Demografik Yapısı

İlçe merkez nüfusu 2000 yılı itibariyle 37.537 kişidir. Nüfus, TÜİK 2006 yılı projeksiyonuna göre 44.835 olmuştur.

İlçede oy kullanma ehliyetine sahip kişi sayısı 40.396'dır.

Tablo 2: Nüfus Durumu

	2000			2006
	Erkek	Kadın	Toplam	Toplam*
İlçe Merkez	19.758	17.779	37.537	44.835
Köy	10.439	9.213	19.655	20.175
Toplam	30.197	26.992	57.192	65.010

Kaynak: TÜİK. * :TÜİK, projeksiyon, 2007.

Yerleşim yerleri, Aliğa merkez, Helvacı Belediyesi, Yenişakran Belediyesi, Asağışakran Köyü, Bahçedere Köyü, Bozköy, Çakmaklı Köyü, Çaltıldere Köyü, Çitak Köyü, Çoraklar Köyü, Güzelhisar Köyü, Hacıömerli Köyü, Horozgediği Köyü, Kalabak Köyü, Kapıkaya Köyü, H. Karakoy Köyü, Karakuzu Köyü, Samurlu Köyü, Şehitkemal Köyü, Uzunhasanlar Köyü, Yüksekköy Köyü ve Y.Şehitkemal Köyü'dür.

Aliğa merkezde; Atatürk, Kazımdirik, Kültür, Kurtuluş, Yah, Yeni, Siteler,, Y.Şehitkemal Mahalleleri, Helvacı'da; Barbaros, Fatih, Mimar Sinan, Yenişakranda; Hasbiefendi, Sayfiye Mahalleleri vardır.

Aliğa nüfusunun büyük bir kısmı sanayi kuruluşlarında çalışmak üzere ilçe dışından gelmektedir. (özellikle İzmir'den) Bu nedenle ilçede gündüz nüfusu ile gece nüfusu, kıış mevsimi ile turizm sezonu arasında nüfus farklılıkları bulunmaktadır.

İlçe merkezi hızlı bir kentleşme ve sanayileşme süreci içerisinde.

Çok hızlı bir nüfus artışı dikkati çekmektedir.

Bu nedenle Yeni Mahallede 1 Nolu gecekondu önleme bölgesi belirlenip toplu konut alanına açılmıştır.

Köyler, büyük ölçüde toplu yerleşim üniteleri karakterine sahiptir.

3. Ekonomi

Aliğa'da, imalat sanayi, elektrik, gaz ve su, ulaştırma, haberleşme ve depolama hizmetleri, toptan ve perakende ticaret, motorlu taşıt, motorsiklet, kişisel ve ev eşyalarının onarımı sektörlerinde toplam 24 adet teşvik belgeli yatırım vardır.

İmalat sanayi yatırımı için öngörülen yatırım tutarı 71.104.902 ABD Doları, elektrik, gaz ve su sektörü yatırımı için 818.831.902 ABD Doları, ulaştırma için 26.635.753 ABD Doları, toptan ve perakende ticaret için ise 9.725.000 ABD Doları öngörülmüştür.

İlçedeki yabancı sermayeli işletme sayısı 7'dir.

2006 yılı itibariyle Aliğa'dan ihracat yapan firma sayısı 6 olup, yapılan ihracat miktarı 28.130.769,6 \$'dır.

İlçede 11 banka, 17 şube ile hizmet vermektedir.

İlçedeki önemli maden yatakları olarak andezit, bazalt, bazalt (mıcır) sayılabilir.

Tablo 3: Faaliyet Gösteren Firmalar (2006)

Kayıtlı Olduğu Oda	Firma Sayısı
Aliğa Ticaret Odası	1.663
Ziraat Odası	2.200
Ege Bölgesi Sanayi Odası (Yerli Sermayeli 60 Yabancı Sermayeli 9)	69
Ege İhracatçı Birlikleri	13
İzmir Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği	1.159
Toplam Firma Sayısı	5.104

Kaynak: Aliğa Ticaret Odası, Ziraat Odası, EBSO, Ege İhracatçı Birlikleri, İESOB., 2007.

İlçede SSK'ya bağlı çalışan sayısı 21.050, SSK'ya bağlı emekli sayısı ise 4.898'dir.

İlçe'de Emekli Sandığı'na bağlı 944 emekli aylığı alan, 273 dul-yetim aylığı alan kişi bulunmaktadır.

İlçede BAĞKUR 2926 Kanuna tabi 274 yaşlı/mamul, 1479 Kanuna tabi 672 yaşlı/mamul bulunmaktadır.

İlçede 2006 sonu itibariyle 3.029 Gelir Vergisi mükellefi bulunmakta olup tahakkuk eden vergi 88.170.948,20 YTL'dir. Bu tahakkukun 81.579.226,36'sı tahsil edilmiştir. Tahsilatın tahakkuka oranı ise yüzde 92,5'dur.

Kurumlar vergisi mükellef adedi 633 olup, 8.823.624,00 YTL vergi tahakkuk ettirilmiş, 7.637.376,47 YTL tahsilat yapılmıştır.

KDV mükellef adedi 2.400, diğer vergi mükellef adedi 2.518 olup, tahakkuk ettirilen vergi tutarları sırasıyla 58.056.030,33 ve 22.671.592,32'dir.

Bunun KDV'de 32.814.597,18 ve diğer vergilerde 19.268.944,06 YTL'si tahsil edilmiştir.

Tablo 4: En Çok Vergi Veren İlk 20 Firma (2006)

Sıra No	Ünvan	Tutar (YTL)
1.	Sider Dış Ticaret A.Ş.	4.193.593,81
2.	Özkan Demir Çelik San. A.Ş.	3.960.888,58
3.	Sözer Demir Çelik İnş. Petrol Ürün.	1.187.898,52
4.	Dört Yıldız Demir Çelik End.	1.085.513,12
5.	Ege Gübre Sanayi A.Ş.	977.956,50
6.	Yalçinkaya Petrol Ürün. Paz.	658.642,30
7.	Sider Demir Çelik Paz. ve Satış	175.027,77
8.	Yavuzlar Endüstri Tes. İmal. Mont. Taah.	144.912,98
9.	Erk Bilgisayar İleti Sis. Otom. Mad. San.	136.081,06
10.	Liman İşletmeleri ve Nak. San. Tic.	91.568,27
11.	Doğan Nakliyat Plastik San. ve Tic. Ltd. Şti.	81.766,84
12.	Egelim Lojistik Nak. Pet. Turz. İnş. San.	80.553,57
13.	Site İnşaat Tah. San. Tic. Ltd. Şti.	70.152,58
14.	Doğa Gıda Mad. Dağ. ve Üretim	69.501,82
15.	Makbosan İnşaat ve Malz. Taah.	64.934,97
16.	Egehakan İnş. Malz. Paz. Tic. Ltd. Şti.	64.496,76
17.	Bilim Plastik Kim. Nak. ve Turzm. San.	61.383,99
18.	Tümsan Polimerizasyon Kimyevi Madde	60.097,63
19.	Şimşekler Gıda Gemi Sök. İnş. San.	58.340,93
20.	İDÇ Liman İşletmeleri A.Ş.	54.652,34

Kaynak: İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı, 2007.

Tablo 5: En Çok Vergi Veren İlk 20 Mükellef (2006)

Sıra No	İsim	Tutar (YTL)
1.	Arzu Mine Uysal	72.787,28
2.	Osman Sönmez	68.171,70
3.	Abbas Gidici	61.803,83
4.	Seda Kurultak	44.821,89
5.	Bilge Karalar	44.172,68
6.	Mustafa Özkan	42.491,42
7.	Uğur Özkan	40.391,07
8.	Hüseyin Kocasoy	38.664,40
9.	Recep Uçan	36.860,67
10.	Serhat Erkal	36.514,50
11.	Mehmet Çatalkaya	32.319,19
12.	Çiğdem Şahin	31.997,09
13.	Süleyman Bozkurt	31.101,09
14.	Bahar Deniz Karaman	24.876,22
15.	Ahmet Eldem	23.744,96
16.	Davut Sezer	23.534,94
17.	Özer Örnek	22.769,66
18.	Saadet Bodur	21.895,49
19.	Şenol Dönmez	21.714,15
20.	Erdem Sünbülüoğlu	18.260,05

Kaynak: İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı, 2007.

3.1. Tarım

Aliğa ilçesinde sanayileşme hareketi ile birlikte tarımsal faaliyetler azalmıştır. Sadece Güzelhisar ve Helvacı ovalarında tarım yapılmaktadır.

İlçede yetiştirilen tarım ürünleri arasında en önemlileri; pamuk, tütün, sebze, zeytin ve çekirdeksiz üzümdür. Aşağı Gediz sağ sahil sulaması ile kuzeybatıda Foça'ya kadar ve yaklaşık Nemrut kavşağına kadar olan Helvacı Ovası sulu tarıma açılmıştır. Gediz' in güneyinde ise bereketli Menemen Ovası bulunmaktadır.

Yöre, sulu veya kuru tarıma, balıkçılık, hayvancılık ve rekreasyonel kullanımlara açıktır.

İlçede organik tarım yapılmamaktadır.

İlçede Faaliyet Gösteren Tarımsal Amaçlı Kooperatifler; Hacıömerli Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Güzelhisar Tarımsal Kalkınma Kooperatifi (üye sayısı 46), Çıtak Tarımsal Kalkınma Kooperatifi (üye sayısı 197), Helvacı Tarımsal Kalkınma Kooperatifi (üye sayısı 79), Kalabak Tarımsal Kalkınma Kooperatifi (üye sayısı 57), Aliğa Su Ürünleri Kooperatifi (üye sayısı 62), Yenişakran Su Ürünleri Kooperatifi (üyesi sayısı 37), Yenişakran-Aşağışakran-Hacıömerli (üye sayısı 103)'tür.

İlçe ile özdeşleşmiş ürün edremittir.

Süs bitkileri yetiştiriciliği yapan köy sayısı 4, toplam hane sayısı ise 7'dir. Süs bitkileri yetiştiriciliği toplam 22 da.'lık plastik serada yapılmaktadır.

Tablo 6: Tarımsal Alan Dağılımı

	Yüzölçümü (da)		2006 Pay (%)	Kümülatif Değişim (%)
	2002	2006		
Toplam tarım alanı	116.300	121.177	100,0	4,2
Tarla alanı	60.100	59.960	49,5	-0,2
Sebze alanı	2.370	2.120	1,7	-10,5
Meyve alanı	1.290	1.305	1,1	1,16
Süs bitkileri alanı	20	22		10
Bağ alanı	1.030	1.050	0,9	1,9
Narenciye alanı	20	20	0,0	-
Zeytin alanı	42.950	47.810	39,5	11,3
Kavaklık alanı	70	50	0,0	-28,6
Nadas alanı	700	930	0,8	32,9
Tarıma elverişli boş arazi	7.750	7.910	6,5	2,1
Sulanan tarım alanı	26.050	18.762	15,5	-28

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007.

Toplam tarım alanı 121.177 dekadır.

Tarım arazisinin yüzde 49,5'i tarla alanı olarak kullanılmaktadır.

Bunu yüzde 39,5 ile zeytin alanı izlemektedir. Tarıma elverişli boş arazi ise 7.910 dekadır.

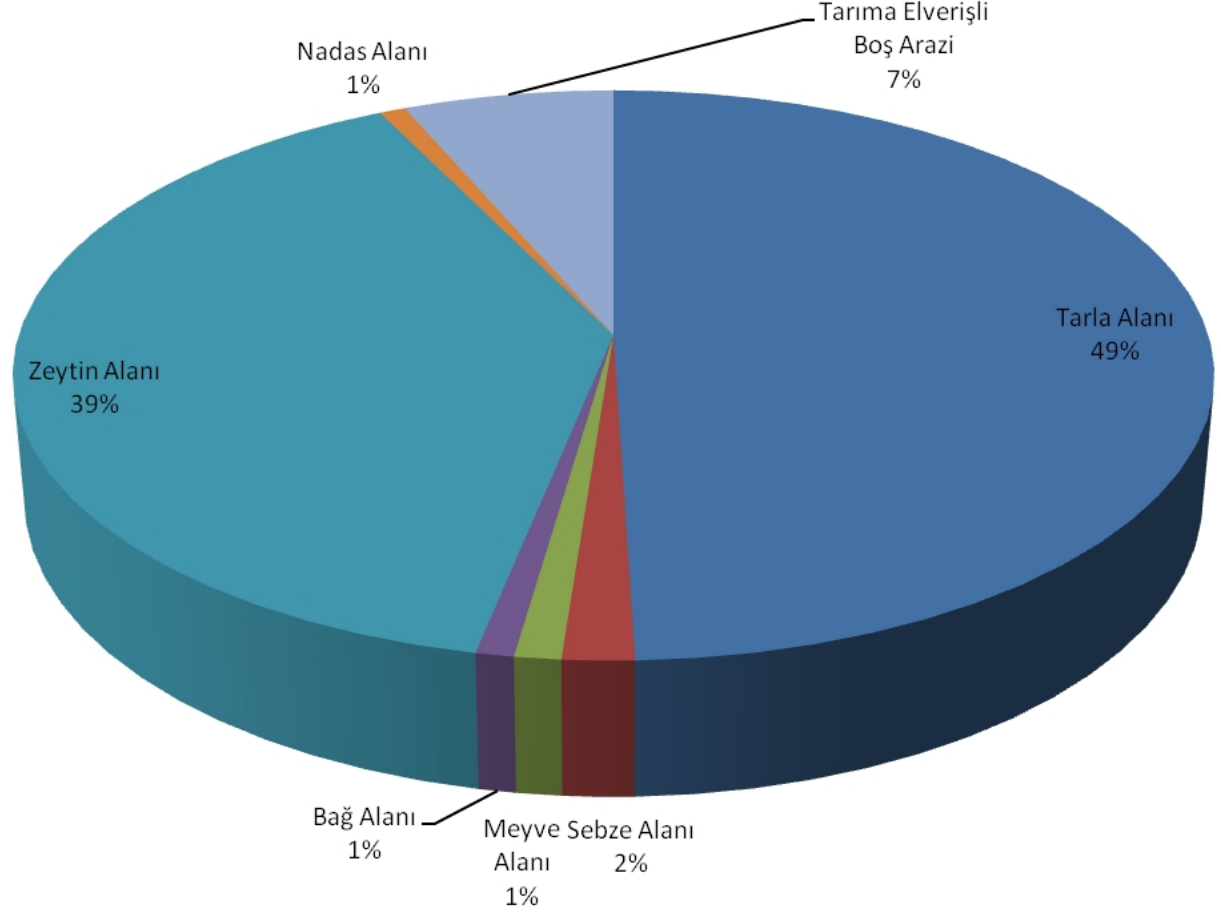
Tarım alanlarının 18.762 dekarında sulama yapılırken, 102.415 dekarlık alan sulanmamaktadır.

22 dönümlük arazide daha önce gül ve karanfil yetiştiriciliğinden verim alınmadığı için bunun yerine tüm alanda gerbera yetiştiriciliğine başlanmış olup sürdürülmektedir.

İlçede üretilen tarım ürünlerinin değerlendirilmesi için 6 adet sürekli sistem zeytinyağı fabrikası, 3 adet mandıra, 1 adet pamuk çırçır fabrikası, yumurta ve et olmak üzere 15 adet tavuk çiftliği bulunmaktadır.

İlçede soğuk hava deposu bulunmamaktadır.

Grafik 1: Tarım Arazileri Dağılımı

Kaynak: Tablo 6.

3.1.1. Bitkisel Üretim

İlçedeki bitkisel üretim deseni aşağıda yer almaktadır.

İlçenin tarla ürünleri içerisinde üretim miktarları açısından arpa, mısır ve pamuk yetiştirilen önemli ürünlerdir.

60.860 dekarlık alanda tarla ürünleri üretiminde, 2006 yılında 29.657 ton üretim gerçekleştirilmiştir.

2002 yılına göre buğday üretimi 2006 yılında yaklaşık yüzde 84 bir azalma göstermektedir.

Arpa, mısır (dane), pamuk (kütlü), tütünün dekar başına verimliliği artmıştır.

Tablo 7: Tarla Ürünleri Üretimi

Ürün	Ekiliş Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Arpa (Biralık)	16.500	20.500	24,2	3.523	5.535	57,1	213	270	26,8
Fiğ (Y.ot)	0	2.150	-	0	4.300	-	-	2.000	-
Arpa (Diğer)	0	16.900	-	0	3.718	-	-	220	-
Mısır (Silaj) I. Ürün	0	910	-	0	3.640	-	-	4.000	-
Mısır (Dane)	3.000	3.000	0	2.400	3.000	25	800	1.000	25
Pamuk (Kütlü)	9.000	8.000	-11,1	2.250	2.400	6,7	250	300	20
Yonca (Y.ot)	0	1.100	-	0	1.650	-	-	1.500	-
Mısır (Hasıl) II. Ürün	0	600	-	0	1.500	-	-	2.500	-
Buğday (Durum)	24.000	3.900	-83,8	6.480	1.053	-83,8	270	270	
Bakla (Hayvan Yemi)	0	2.500	-	0	750	-	-	300	-
Mısır (Silaj) II. Ürün	0	100	-	0	400	-	-	4.000	-
Nohut (Kuru)	600	600	0	60	60	0	100	100	0
Fasulye (Kuru) (I. Ürün)	500	300	-40	100	60	-40	200	200	0
Soğan (Kuru)	0	30	-	0	45	-	-	1,50	-
Fasulye Kuru (II. Ürün)	0	200	-	0	40	-	-	200	-
Tütün	1.500	70	-95,3	105	5,6	-94,7	70	80	14,3
Mısır (Hasıl) (I. Ürün)	600	0	-100	2.400	0	-100	4.000	-	-
Yonca (K. Ot)	1.000	0	-100	1.500	0	-100	1.500	-	-
Bakla (Kuru)	2.500	0	-100	750	0	-100	300	-	-
Fiğ (K. Ot)	1.500	0	-100	750	0	-100	500	-	-
Toplam	60.700	60.860	0,3	20.318	29.656,6	46	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007.

Sebzecilik yapılan alanda yüzde 6'lık bir azalma sözkonusu olmakla birlikte, üretim rakamlarında yaklaşık yüzde iki oranında bir artış gerçekleşmiştir.

En geniş ekiliş alanına 890 dekarla domates sahip iken bunu 250 dekarla börülce, 170 dekarla patlıcan izlemektedir.

Üretim miktarlarına göre yine 2.350 ton ile domates ilk sırada yer almaktadır. Bunu ekiliş alanında yüksek bir artış gerçekleştirilen kavun ve karpuz izlemektedir.

2002 yılında üretilmesine rağmen marul (göbekli), bakla (taze), soğan (kuru) üretimden kalmıştır. Buna karşın marul (kıvırcık), bamya, barbunya (taze) ekilmeye başlamıştır.

Tablo 8: Sebze Üretimi

Ürün	Ekiliş Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Domates	800	890	11,3	2.100	2.350	12	2.625	2.640	0,6
Karpuz	100	100	0	450	450	0	4.500	4.500	0
Kavun	100	100	0	450	450	0	4.500	4.500	0
Patlıcan	140	170	21,4	280	340	21,4	2.000	2.000	0
Pırasa	90	90	0	270	270	0	3.000	3.000	0
Börülce (Taze)	20	250	1.150	16	250	1.462,5	800	1.000	25
Hıyar	100	100	0	200	200	0	2.000	2.000	0
Lahana (Beyaz)	50	50	0	110	110	0	2.200	2.200	0
Biber (Sivri)	110	110	0	132	132	0	1.200	1.200	0
Kabak (Bal)	80	40	-50	200	100	-50	2.500	2.500	0
Kabak (Sakız)	100	50	-50	200	100	-50	2.000	2.000	0
Ispanak	100	100	0	100	100	0	1.000	1.000	0
Biber (Dolmalık)	60	60	0	90	90	0	1.500	1.500	0
Fasulye (Taze)	110	110	0	88	88	0	800	800	0
Karnabahar	50	20	-60	125	50	-60	2.500	2.500	0
Bamya	110	110	0	33	33	0	300	300	0
Marul (Kıvırcık)	0	20	-	0	24	-	-	1.200	-
Barbunya (Taze)	0	20	-	0	16	-	-	800	-
Kereviz (Kök)	20	20	0	18	16	-11,1	900	800	-11,1
Soğan (Taze)	30	10	-66,7	30	10	-66,7	1.000	1.000	0
Bakla (Taze)	260	0	-100	260	0	-100	1.000	-	-
Soğan (Kuru)	200	0	-100	240	0	-100	1.200	-	-
Marul (Göbekli)	20	0	-100	24	0	-100	1.200	-	-
Toplam	2.590	2.420	-6,6	5.116	5.212	1,9	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007.

Meyve üretimi alanında 2006 yılında yüzde 16'lık bir artış söz konusudur. 707.350 dekarlık alanda gerçekleştirilen meyve üretiminde ekiliş alanı olarak, zeytin (yağlık, sofralık), antep fıstığı, armut, erik, nar, şeftali, incir, dut ve badem ilk sıralarda yer almaktadır. 2006 yılı itibariyle gerçekleştirilen üretim miktarı 14.281 tondur.

Üretim miktarları açısından ilk sırada yine 12.420 ton ile zeytin (yağlık) yer almaktadır. Bunu 660 tonla sofralık zeytin izlemektedir. Diğer meyveler ise sırasıyla erik, armut, şeftali, incir, antep fıstığı, nar, kayısı, dut, ayva, ceviz, mandalina, elma, badem, iğde ve vişnedir.

2006 yılında badem ağaç sayısında ve üretim miktarında yüzde 90'a yakın azalma olmuştur.

Tablo 9: Meyve Üretimi (1)

Ürün	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı			Üretim (ton)			Verim (kg/ağaç)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Zeytin (Yağlık)	610.480	621.000	1,7	12.210	12.420	1,7	20	20	0
Zeytin (Sofralık)	13.520	33.000	144,1	284	660	132,4	21	20	-4,8
Erik	5.700	5.400	-5,3	200	189	-5,5	35	35	0
Armut	7.400	7.400	0	185	185	0	25	25	0
Şeftali (Diğer)	4.450	4.440	-0,2	178	178	0	40	40	0
İncir	3.150	3.150	0	142	142	0	45	45	0
Antep Fıstığı	14.000	19.200	37,1	70	134	91,4	5	7	40
Nar	5.100	5.100	0	128	128	0	25	25	0
Kayısı	1.690	1.690	0	59	59	0	35	35	0
Dut	2.100	2.100	0	53	53	0	25	25	0
Ayva	1.300	1.300	0	52	52	0	40	40	0
Ceviz	500	920	84	15	28	86,7	30	30	0
Mandarin	800	800	0	20	20	0	25	25	0
Elma (Diğer)	400	400	0	12	12	0	30	30	0
Badem	9.200	1.000	-89,1	110	12	-89	12	12	0
İğde	350	350	0	5	5	0	15	15	0
Vişne	140	100	-28,6	5	4	-20	35	35	0
Toplam	610.280	707.350	16	13.732	14.281	4	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007.

2006 yılı itibariyle 995 dekarlık alanda gerçekleştirilen üzüm yetiştiriciliği sonucunda toplam 849 ton üretim miktarıdır.

Çekirdeksiz kurutmalık üzümün dekar başına veriminde yüzde 50'nin üzerinde azalış olmuştur.

Tablo 9 Meyve Üretimi (2)

Ürün	Ekiliş Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Üzüm (Çekirdeksiz)	540	540	0	594	540	-9,1	1.100	1.100	0
Üzüm (Çekirdekli)	100	100	-	80	150	87,5	800	1.500	87,5
Üzüm (Çekirdeksiz) (Kurutmalık)	340	340	0	374	136	-63,6	1.100	400	-63,6
Üzüm (Şaraplık)	0	15	-	0	23	-	-	1.500	-
Toplam	980	995	0,4	1.048	849	-19	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007.

Yeterli tarımsal alet ve ekipmanların olmaması ve zirai mücadele tekniklerinin tam olarak bilinmemesi tarımsal ürünlerin verimini ve kalitesini düşürmektedir. Ayrıca, çevre kirliliği de bu ürünlerdeki verimi ve kaliteyi düşüren önemli bir etkidir.

Tablo 10: Tarımsal Alet ve Ekipman Varlığı (2006)

Alet-Ekipman	Adet	Alet-Ekipman	Adet
Traktör	682	Pnömatik Ekim Makinası	4
Kulaklı Traktör Pulluğu	595	Üniversal Ekim Makinası	107
Sedyeli Motorlu Pülverizatör	18	Kimyevi Gübre Dağıtma Makinası	135
Tozlayıcı Kombine Atomizör			
Diskli Tırmık	480	Orak Makinası	5
Karasaban	5	Ot Silaj Makinası	4
Hayvan Pulluğu	110	Diskli Pulluk	1
Ark Pulluğu	62	Meyve Hasat Makinası	5
Dip Kazan (Subsoiler)	2	Sap Döver Harman Makinası (Batöz)	18
Toprak Frezesi (Rotovator)	17	Medrane	8
Set Yapma Makinası	20	Motorlu Pülverizatör	690
Yayık	12	Yem Hazırlama Makinaları	14
Toprak Tesviye Makinaları	12	Selektör (Sabit veya Seyyar)	2
Toprak Burgusu	8	Sırt Pülverizatörü	250
Hayvanla-Traktörle Çekilen Ara Çapa Makinaları	130	Kuyrun Milinden Hareketli Pülverizatör	208
Traktörle Çekilen Hububat Ekim Makinası	3	Su Tankeri (Tarımda Kullanılan)	98
Kültüvator	172	Elektro Pomp.	25
Motopom (P) Termik	540	Damla Sulama Tesisi	5
Tarım Arabası (Römork)	536	Atomizör	12
Süt Sağım Tesisi (Seyyar)	7		

Kaynak: İl Tarım Müdürlüğü, 2007.

3.1.2. Hayvancılık

Aliağa'nın bir sanayi kenti olması tarım ve hayvancılığı olumsuz yönde etkilemiştir. Köylerde yaşayan insanların, sanayi kuruluşlarında çalışmak için ilçe merkezlerine göç etmeleri sürdükçe, hayvancılık da olumsuz yönde etkilenmeye devam edecektir.

İlçe köylerinde 831.000 baş tavuk, 90.000 baş hindi, 20.804 baş koyun yetiştiriciliği yaygın olarak yapılmaktadır.

Aliağa'da 30 adet eski usul kovan, 1.900 adet yeni usul kovan mevcut olup, 2006 yılı itibariyle 34,4 ton bal elde edilmiştir.

İlçedeki 831.000 tavuk varlığının, 376.000 adedi broiler, 455.000'i yumurtacıdır.

İlçedeki toplam holstein cinsi 450 baş hayvanın 160 başı sağlılandır ve elde edilen süt miktarı 960 tondur. Melez Sığır ise 1.400 baş'dır. Bunun 970'i sağmaldır ve elde edilen toplam süt miktarı 4.365 tondur. 755 başı ise yerli sığır olup, bunun 400 başı sağlılandır. Buna göre toplam 2.605 baş sığırın 1.530'u sağlılandır ve 2006 yılı itibariyle elde edilen süt üretim miktarı 6.325 tondur.

İlçedeki toplam 100 baş merinos hayvan varlığının 80 başı sağlılandır ve elde edilen süt üretim miktarı 16 tondur. Yerli+diğer koyun varlığı ise 20.704 başdır.

Toplam koyun varlığı 20.804 başdır. Bunun 16.080 başı sağmaldır ve toplam elde edilen süt üretim miktarı 2.576 tondur.

Aliağa'daki 2.635 baş kıl keçisinin 1.500 başı sağmaldır ve 180 ton süt üretilmiştir.

Tablo 11: Hayvan Varlığı

	2002	2006	Artış (%)
Sığır	2.635	2.605	-1,1
Koyun	31.760	20.804	-34,5
Kıl Keçisi	3.900	2.635	-32,4
Tavuk	590.000	831.000	40,8
Hindi	10.000	90.000	800
At	410	170	-58,5
Katır	3	25	733,3
Eşek	390	305	-21,8

Kaynak: İl Tarım Müdürlüğü, 2007.

Bakırçay Havzasının güney sınırında yer alan Aliağa sert rüzgarlara kapalı, adeta bir kıyı gölünü andıran limanı sayesinde doğal bir balıkçı barınağıdır.

Ancak, bu avantajını daha sonra petrol rafinerisi ve buna ait yükleme boşaltma limanlarının kurulmasına bırakmıştır. Bugün ilçede az da olsa halen balıkçılık yapılmaktadır. Aliğa' da her türlü balığın yanı sıra en çok istavrit, kopez, sarpa ve hamsi çıkmaktadır. Bununla birlikte çipura, levrek, barbun ve mercan gibi balıklar da avlanmaktadır.

Balıkçılığı denetim altına almak ve kaçak yapılan balıkçılığı engellemek amacıyla balıkçı teknelerine İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından plaka verilmektedir. Ayrıca, Sahil Güvenlik kontrolü de yapılmaktadır.

İlçede 140 adet plakalı balıkçı teknesi bulunmaktadır. Balıkçı teknelerine, teknede çalışanlara ve amatör balıkçılara İlçe Tarım Müdürlüğü'nce ruhsat, amatör balıkçılar ise Amatör Balıkçı Belgesi verilmiştir.

İlçede 125 tekne kapasiteli balıkçı barınağı bulunmaktadır.

3.1.3. Tarımsal Üretim Gelirleri

Tablo 12: Gayri Safi Tarımsal Gelir

Üretim Kolları	Üretim (Ton)			Gayri Safi Gelir (YTL)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Tarla Ürünleri	20.318	29.656,6	46	6.256.980	8.562.310	36,8
Meyve	13.732	14.281	4	9.054.350	18.560.520	105
Üzüm	1.048	849	-19	715.900	930.640	30
Sebze	5.116	5.212	1,9	1.125.300	2.648.600	135,4
Süt	8.782,3	9.081	3,4	2.634.690	4.722.120	79,2
Bal	39	34,4	-11,8	195.000	292.400	50
Et	2.439,5	3.804,4	56	7.441.075	20.542.400	176,1
Kırmızı	446,5	909	103,6	2.636.125	9.396.000	256,4
Beyaz	1.993	2.895,4	45,3	4.804.950	11.146.400	132
Yapağı	31	25,3	-18,4	34.100	44.275	29,9
Keçi Kılı	0,8	1,1	37,5	480	1.100	129,2
Su ürünleri	-	64,2	-	-	677.141	-
Toplam	51.506,6	63.009	22,3	27.457.875	56.981.506	133
Yumurta(1000Adet)	89.000	113.817	27,8	10.680.000	20.487.060	23
Süs Bitkisi (Adet)	---	2.860.000	---		5.720.000	-
Toplam	---	---	---	38.137.875	83.188.566	118,1

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü Verileri ve İlçe Kaymakamlığı Kayıtları, 2007.

3.2. Sanayi

1960'ların başlarına kadar küçük bir balıkçı köyü olan Aliğa'da sanayileşme potansiyeli, İzmir'e yakın oluşu, deniz ve karayollarının sağladığı avantajlara bağlı olarak mevcuttu.

İzmir'in güneyi daha çok turizm amaçlı düşünülmesine karşılık, kuzeyi her zaman sanayi ve alt yapının gelişmesine tahsis edilmeye çalışılmıştır.

1970'li yıllarda ilk olarak MKE hurda çıkışlı metalürji sanayine Nemrut yakınlarında gösterilen yerleşim yeri dolayısıyla, Nemrut körfezi ve çevresi, bu tür sanayi için büyük bir çekim alanı oluşturmuştur.

Petrokimya endüstrisinin, petrol ofisinin ve çeşitli sıvılaştırılmış gaz depo ve dolum tesislerinin, demir çelik sanayinin ürünleri yoğun olarak karayolu ile çıkışı yapılmakla birlikte Çanakkale, İstanbul yönündeki karayolunun da ilçeden geçmesi yoğunluğu artırmaktadır.

TÜPRAŞ'ın arkasından PETKİM, Petrol Ofisi ve çeşitli sıvılaştırılmış gaz depo ve dolum tesisleri, gemi söküm, kağıt fabrikası, gübre sanayi gibi büyük yatırımlardan sonra, ilçenin güneybatısında Nemrut Limanı hurda demir ithalatını sağlamıştır.

Bunun sonucu olarak da limanın hemen güneyinde irili ufaklı ark ocakları ve demir çelik fabrikaları kurulmaya başlamıştır.

Artık Aliğa tamamen sanayi kentidir.

İlçede faaliyette bulunan sanayi kuruluşları ise şöyledir:

- Petkim Petrokimya Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü,
- Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ),
- Petrol Ofisi A.Ş. Bölge Müdürlüğü,
- MKE Kurumu Vasıflı Çelik Fabrikası,
- İzmir Demir-Çelik A.Ş.,
- SİDER A.Ş.,
- Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar A.Ş.,
- Çukurova Demir Çelik A.Ş.,
- Çebitaş Demir Çelik A.Ş.,
- Ege Metal Demir Çelik A.Ş.,
- Dört Yıldız Haddecilik,
- Güven Metal A.Ş.,
- Erege Metal,
- Özkanlar Demir Çelik A.Ş.,
- Akdemir Çelik,
- Sözden Haddecilik,
- Kardemir A.Ş.,

- Kocaer Haddecilik,
- Astaş Madencilik,
- Ege Gübre A.Ş.,
- Molteks Kimya,
- Bersel Kimya,
- Ergen Kimya,
- Kubilay Boya,
- Eastchem,
- United Chemical (UC Kimya)
- Efes Dış Ticaret,
- Start Alüminyum,
- Viking Kağıt ve Selüloz A.Ş.,

Akaryakıt depolama ve dağıtım tesisleri olarak; Aytemiz Petrol, Opet Petrolcülük A.Ş., TOTAL Oil A.Ş., TUTA, Türk Petrol, Shell, Pet Line,

Tüpgaz (LPG) dolun tesisleri olarak; Aygaz, Milangaz, Pegagaz, Ocakgaz, Bizimgaz, İpragaz, Total Dolun, Total Gaz A.Ş., Opet,

Tekgaz ve Egegaz Dolun Tesisleri, Liman İşletmeleri A.Ş., Nemtaş Nemrut Liman İşletmeleri A.Ş., Gemi Söküm Tesisleri, Saka Beton A.Ş., Batı Beton A.Ş., Aliağalılar Birliği Holding A.Ş., TEAŞ Aliağa Kombine Çevrim ve Gaz Trübinleri İşl. Müd., ENKA Doğal Gaz Santrali ve 300 dükkanlı Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır.

Ayrıca, Dema Tekstil A.Ş. , Egemer Tekstil A.Ş. ve Stroro-Packsell ambalaj işletmesi mevcuttur.

Aliağa'da 40'a yakın büyük sanayi tesisi, 2.900 adet işyeri bulunmaktadır.

Çok çeşitli sanayi kuruluşları olmasına rağmen en önemlileri petrokimya tesisleri ve ark ocaklı demir-çelik işletmeleridir.

Aliağa'nın beldelerinde zeytinyağı imalathaneleri ile tekstil fabrikaları bulunmaktadır. Helvacı kasabasında bulunan Penkar tekstil fabrikasında 112 kişi çalışmakta ve üretimin tamamı ihraç edilmektedir. Ayrıca Yenişakran kasabasında Lay-Dema tekstil fabrikasında 235 işçi çalışmaktadır. Tamamı Avrupa ülkelerine ihraç edilirken Adidas-Reebok gibi firmalara da üretim yapılmaktadır.

Aliağa ilçesinde bulunan önemli sanayi odaklarından biri olan PETKİM'in ürettiği ürünler; PVC, AYPE, YYPE, PP, PS, akrilonitril, saf tereftalik asit, monoetilen glikol, kaprolaktam, stiren bütadien kauçuk (SBR), CIS-poli bütadien kauçuk (CBR), karbon siyahı, amonyum sülfat, sudkostik, hidrojene benzin, benzen, paraksilendir.

PETKİM'de üretilen ürünler; sentetik iplik yapımında, deterjan-sabun sanayinde, boyaların yapım sanayinde, böcek ilaçları yapımında, çözücü olarak, kozmetik, ilaç sanayinde, patlayıcı yapımında, kağıt sanayinde, suni ipek, film sanayinde, sulama ve pis su boruları yapımında, ambalaj filmi, kablo kaplamaları, çeşitli tüp ve şişelerde, ayakkabı tabanları, yer karoları, çeşitli yapı malzemelerinde, ağır hizmet torbalarında, sera örtüsünde, alışveriş torbasında, oyuncak, hortum, kağıt-kumaş ve metal kaplamada, örgü-çuval-halı ipliğinde, paspasta, tekerlek lastiğinde v.b. sektörlerin hammaddeleri olarak kullanılmaktadır.

PETKİM, üretim faaliyetlerini optimum kapasiteler ile verimli bir biçimde sürdürmektedir. Fabrikalar programlanan kapasitelere ulaşmış ve öngörülen standartlarda üretim gerçekleştirmektedir. Ancak, talepteki hızlı büyüme karşısında yurtiçi talebin ancak yüzde 34'ü karşılanabilmektedir. Örneğin, termoplastiklerde yüzde 35, sentetik elyafta yüzde 27, lastik hammaddelerinde ise ancak yüzde 49'u karşılanabilmektedir.

Yurtiçi talebin artmasına paralel olarak ithalatı da hızla artmaktadır. Var olan üretim kapasitelerine yeni ilaveler yapılmaz ise 2005 yılında 2,6 milyon ton olarak gerçekleşen termoplastik tüketiminin, 2010 yılında 4.6 milyon olacağı beklenmektedir. Yani Türkiye termoplastikler açısından önemli bir pazar konumuna gelecektir.

Petkim Petrokimya Holding A.Ş.'ki (PETKİM) yüzde 51 oranındaki kamu hissesinin "blok satış" yöntemiyle özelleştirmesi ihalesi gerçekleştirilmiştir. İhale Trans Central Asia Ortak Girişim Grubu tarafından alınmıştır.

TÜPRAŞ Rafinerisi; ham petrolü işleyerek ana ve yan ürünler üretmektedir. Üretilen ana ürünler; LPG (sınai ve mutfak gazı), propan (otomotiv-metalurji ve cam sanayi için), nafta (petrokimya şarjı), normal benzin (91 oktanlı mavi benzin), süper benzin-kurşunsuz benzin, jet yakıtı, F-40 askeri jet yakıtı, F-46 askeri benzin-mogaz, F-54 askeri motorin, F-76 askeri motorin, F-77 askeri motorin, gazyağı, motorin, kalorifer yakıtı, fuel-oil 5-6, spindle oil, lighth neutral, heavy neutral ve bright stock'dur. Üretilen yan ürünler ise; hexane, heptane, clarified oil (petkim hammaddesi), mineral seal oil, soğutma yağı, pen asfaltları, cut-back asfaltları, kükürt, slack wax'lar(branda, kağıt, kibrit, mum, pet, jel), parafin wax'lar, türbin yağları, ve ekstrakt'lar (plastik sanayi) dir. 2002 yılında 23.4 milyon ton ham petrol işlenmiştir. Ham petrol, Türk bayraklı gemilerle yüzde 90 oranında taşınmaktadır.

Termoplastiklerin temel maddelerinden biri olan nafta TÜPRAŞ tarafından üretilmektedir.

Türkiye'de ana petrokimya üreticisi PETKİM, naftanın büyük kısmını TÜPRAŞ'tan temin etmektedir.

Aliğa'da kurulu bulunan demir-çelik sektörü, Türkiye demir üretiminin yaklaşık yüzde 25'ini karşılamaktadır. Aliğa'daki demir çelik ve haddehaneler hurdaya dayalı üretim yapmaktadır.

Türkiye, 2006 yılında gerçekleşen 23,3 milyon tonluk üretim ile çelik üretiminde dünyada 11. sırada yer almıştır. Türkiye’de üretilen bu çeliğin tamamı, 16 çelik üretim fabrikasında bulunan elektrikli ark ocaklarında hurdanın geri kazanımı ile elde edilmektedir.

Türkiye’deki toplam üretimin yaklaşık olarak dörtte birlik bölümü Aliağa Ağır Sanayi Bölgesi’nde bulunan Habaş, Ege Çelik, İzmir Demir Çelik, SİDER A.Ş. ve ÇEBİTAŞ gibi üretim tesislerinden sağlanmaktadır.

Tesislerden bazıları; Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Vasıflı Çelik Fabrikası, MKE Genel Müdürlüğü’ne bağlı 2 milyon m²’lik alanda kuruludur. Fabrika 3 ana işletmeden ibarettir. Gemi söküm tesisleri, kara hurdası işletmesi ve hassas döküm tesisleri vardır. Kurumun gemi söküm tesislerinin hemen yanında birçok özel gemi söküm şirketi kurulmuştur. Fabrikada çalışan personel sayısı 1990 yılında 153, 1995 yılında 141, 2001 yılında ise 143 kişidir.

İzmir Demir Çelik Sanayi haddanesi 1983 yılında, 550.000 m²’lik alanda kurulmuştur. Haddane tesislerinin devreye alınmasından kısa bir süre sonra çelikhane kurulması kararı alınmış ve 1987 yılında ilk döküm alınmıştır. İDÇ’nin iştiraklerinden NEMTAŞ’ın idaresindeki liman tesisleri fabrikaya 1,5 km mesafede olup, yıllık kapasitesi 2,5 milyon tondur.

Limana aynı anda 50.000 Dwt’luk iki ve 5.000 Dwt’luk iki gemi olmak üzere 4 gemi yanaşabilmektedir. İDÇ’nin hammadde ithalatı ve ürünlerinin ihracatında liman tesislerinin varlığı önemli bir avantaj sağlamaktadır.

İDÇ’de 100x100 mm ve 140x140 mm çelik kütükler, 8-50 mm çapta düz nervürlü ve kaynaklanabilir nervürlü beton çelik çubukları üretilmektedir. Hammadde olarak hurda ve kütük demir kullanılarak, inşaat demiri ve profili üretilmektedir. 1992’de 542 bin ton olan kütük üretimi, 1996’da 689 bin tona, 1999’da ise 750 bin tona yükselmiştir.

Kalitesinin üstünlüğünden dolayı İDÇ ürünleri uluslararası çeşitli pazarlara ihraç edilmektedir. Tesisin kuruluş aşamasında toz toplama ve evsel atık su arıtma tesisleri de devreye girmiştir. 1987’de 75.000 m³/saat olan primer toz toplama tesisi kapasitesi 1992 yılında 150.000 m³/saate çıkarılmıştır.

Çebitaş Demir Çelik Endüstrisi A.Ş., Nemrut sanayi bölgesinde, 160.000 m² ‘lik alana, çelikhane, haddene ve yardımcı ünitelerden oluşan tesisi 1989 yılında çelikhane tesisleri ile faaliyete girmiştir.

Fransa’dan satın alınan haddane tesislerinin kuruluş çalışmalarına başlanmış ve 1994 yılında bir süre üretim gerçekleştirildikten sonra, iyileştirme ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda üretim kapasitesinin artırılması amacıyla otomasyon sistemine geçirilerek, Haddane tesisi 1995 yılında haziran ayında üretime geçmiştir. Çelikhane tesisinde çelik kütük, haddane tesisinde yuvarlak inşaat demiri üretilmektedir.

Yıllık kapasitesi ortalama 500.000 ton/yıl'dır". Çalışan eleman sayısı 1991 yılında 289 kişi, 1993 yılında 537, 1997'de 550 ve 2001'de 610 kişi olmuştur.

Çukurova Çelik Endüstrisi A.Ş.' nin kuruluşuna 23.06.1978 tarihinde başlanılmış ve 31.12.1981 tarihinde üretime geçilmiştir. 524.755 m²'lik alanda çelik ve haddane tesisleri vardır. Yıllık kapasitesi 1.200.000 ton/yıl olup, üretiminin % 46-47 sini ihraç etmektedir.

Ege Gübre Sanayi A.Ş. 1978 yılında, Nemrut körfezi sanayi bölgesinde, 700 bin m²'lik alanda, 330 bin ton/yıl kompoze gübre üretim kapasitesi ile faaliyete başlamıştır. Sülfürik asit, fosforik asit, sıvılaştırılmış amonyak, üre ve dolgu maddelerinin hammadde olarak kullanıldığı tesiste her çeşit kompoze ve kimyevi gübre üretilmektedir.

Ege Gübre iskelesinde dökme, katı-sıvı (boşaltma) ve genel kargo yükleme-boşaltma imkanlarının yanı sıra kapalı depo, sundurma ve beton sahada depolama hizmetleri de gerçekleştirilmektedir. Tesiste 1990 yılında 344 kişi, 1995'de 195, 2001'de 170 kişi çalışmıştır.

Viking Kağıt ve Selüloz A.Ş., 1969 yılında, 25.000 m²'lik alanda kurulmuştur. 1971 yılında 13.500 ton/yıl kapasite ile tek yüzü perdahlı sargılık, baskılık ve laminasyonluk kağıt üretimine başlamıştır. 1982 yılında Yaşar topluluğu bünyesine katılan Viking Kağıt, Türkiye'nin ilk özel kağıt fabrikasıdır. 1984 yılında yapmış olduğu tevsi yatırım ile kapasitesini 20.500 ton/yıla çıkarmıştır. 1996 yılında temizlik kağıdı üretimine de başlanmıştır. Tuvalet kâğıdı, havlu, peçete, mendil ve kutu mendil gibi mamullerini Lily ve Senso markalarıyla tüketiciye sunmuştur. 1996 yılı endüstriyel kâğıtlar satışı 21.109 ton iken bu rakam temizlik kâğıtlarında 1.600 ton olmuştur. Aynı yıl 380 tonluk ihracat gerçekleştirilmiştir. Bu yatırımların yanında biyolojik arıtma tesisi de kurulmuştur. Viking kağıt 26.05.1997 de BVQI firmasının denetimleri neticesinde ISO 9001 kalite sistem belgesini almaya hak kazanmıştır. Çalışan personel sayısı 1990 yılında 274 kişi, 1995 yılında 309, 2001'de 195 kişidir. Kapasitesini 2 katına çıkaran 2. kâğıt makinesi ve mürekkep giderme ünitesini ise Eylül 2001'de açılmıştır.

Türkiye'de Petrol Ofisi 18.12.1941 tarihinde kurularak, petrol ticareti yabancı şirketlerin elinden kısmen de olsa çekilmiştir. Barışta ve savaşta TSK ve NATO kuvvetlerinin akaryakıt gereksinimini karşılamak üzere ANT işletme başkanlığı kurulmuştur. Aliğa'daki, madeni yağ harmanlama tesislerinde, 60.000 ton/yıl kapasiteli üretim yapılmaktadır.

Aliğa'da diğer bazı sanayi kuruluşlarının kapasitesi oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tesisler	Kapasite
Petrol Ofisi A.Ş.	60.000 ton/yıl
Habaş	1.000.000 ton/yıl

Ege Metal A.Ş.	720.000 ton/yıl
Dört Yıldız A.Ş.	45.000 ton/yıl
Özkanlar A.Ş.	80.000 ton/yıl
Akdemir A.Ş.	150.000 ton/yıl
Güven Metal A.Ş.	40.000 ton/yıl
Molteks A.Ş.	17.546 ton/yıl
Start Metal	15.000 ton/yıl
Bersel A.Ş.	1.000 ton/yıl
Astaş	2.500 ton/yıl
Efes A.Ş.	30.000 ton/yıl
Gemi Söküm Tesisleri	600.000 ton/yıl
Saka Beton Ltd	14.000 m ³ ton/yıl
Batı Beton	10.000 m ³ ton/yıl
Aygaz A.Ş.	5.086 ton/yıl
İpragaz A.Ş.	6.620 ton/yıl
Milangaz A.Ş.	4.030 ton/yıl
Bizimgaz A.Ş.	2.215 ton/yıl
Ocakgaz A.Ş.	525 ton/yıl
Milgaz A.Ş.	
Pegagaz A.Ş.	412 ton/yıl

Kaynak: Aliğa Ticaret Odası, 2007.

Aliğa'daki dolun tesislerinde herhangi bir üretim yapılmamaktadır. Rafineriden alınan likit petrol gazı kapalı devre içinde tüplere doldurulmaktadır.

Aygaz, dolun tesisi 1970 Haziran ayından beri faaliyettedir. Dolun tesisinin yanında tüp test atölyesi ve ateşli tüp tamir atölyesi de bulunmaktadır. İpragaz, 1969 yılında kurulmuş olup, Ege bölgesinin yanı sıra Marmara ve Akdeniz bölgesindeki ihtiyaçlara da cevap verebilecek kapasitededir. Ocakgaz'da, 1988 yılından itibaren dolun yapılmaktadır. Pegagaz, 1973 yılından beri 2 kg., 12 kg. ve 45 kg'lık tüplere LPG dolunu gerçekleştirmektedir.

Temmuz 2002'de İzmit Akçagaz dolun tesislerinde meydana gelen yangın sonucu yetkililer Aliğa'daki 7 LPG tesisinde incelemeler yapmışlardır ve tespit edilen eksiklikler takip edilerek büyük ölçüde giderilmiştir.

Gemi Söküm Tesisleri Gemi sökümün yeri 1974 yılında müsteşarlıklar arası çevre sağlığı yüksek komitesince belirlenmiş, Bakanlar Kurulunca gemi söküm bölgesi olarak onanmıştır. Bölgenin toplam alanı 633.877 m² olup, bu alanın 400.000 m² lik kısmı 19 firmaya kiraya verilmiştir.

Aliğa'da gemi sökümün başlangıcı 1976 yılıdır. Devletin Arsa Ofisi kanalıyla hazineye mal edip kiraladığı, rafineri ile petrokimya arazileri arasındaki geniş alanda gemi sökümü yapılmaktadır.

Ülkenin tek söküm alanında çeşitli devlet kuruluşları ve özel kuruluşlar, yöre için çıkarılmış özel Gemi Söküm İlke ve Esasları Yönetmeliği'ne göre eski gemiler parçalanıp hurda olarak satılmaktadır. İlk yönetmelik 12.12.1977 tarihinde çıkmıştır.

Türkiye, Orta ve Doğu Avrupa ile Ortadoğu ülkeleri içinde fiilen gemi söken ülkelerin bulunmaması sebebiyle, Avrupa'nın ve Ortadoğu'nun gemi sökebilen tek ülkesidir.

Bugüne kadar iç ve dış piyasa hareketlerine bağlı olarak bazen 50.000 ton, bazen 500.000 ton civarında kapasite ile gemi sökülüştür. Gemi söküm bölgesinde yaklaşık 4.500.000 ton gemi söküm işlemi yapılmıştır. Dünyada yıllık hurdaya gemi arzının ortalama 2.000.000 ton olduğu hesaplandığında 26 yıl boyunca toplam arzın yaklaşık 52.000.000 ton olduğu görülür.

1986 yılında üretimde dünya birinciliği 650.000 ton/yıl ile Türkiye'ye aittir. 1984 yılına kadar sektördeki firmalara sadece Türk bayraklı gemi sökümü için izin verilirken, yabancı bayraklı gemi sökümü için ise izin sadece çelik izabe fabrikalarına verilmekte idi. Yine aynı yılda tüm sektör için gemi ithal izinleri serbest bırakılmış ve sektör asıl büyük gelişmesini bu kararların alınmasından sonra göstermiştir. Sektörde en son biri kamuya ait 20 firma, 29 adet parselde gemi sökümü yapmaktadır.

Hurda gemilerden çıkarılan sarı ve kırmızı alüminyum, dökümhanelerde Türk otomotiv sanayinin kullandığı çeşitli malzemeleri üreterek yakın bir zamana kadar yurt dışından ithal edilen malzemelerin yurt içinde imal edilmesini sağlamaktadır.

Gemi söküm bölgesinde faaliyette olan firmalar; Imka Ltd. Şti, Cemsan, Leyal, Avşar, Yazıcı, Sök, Çemaş, Şimşekler, K. Hüseyinoğlu, Dörtel, Kursan, Anadolu, Ege, Kalkavan, Butoni, GYS, Işıksan, Öge, Bereket, Demtaş.

Sektör temsilcilerinin bir araya gelerek oluşturduğu Gemi Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği (Gemisander), özellikle çevre koruyucu yatırımlar ve sektörün tanıtımı konusunda önemli çalışmalar yapmaktadır.

Ancak, gemi söküm sanayinin yarattığı çevre kirliliği ve özellikle eski gemilerde kullanılan asbest malzemenin sökümü sırasında yarattığı; doğrudan insan sağlığına ve çevreye verdiği kanserojen etkiler nedeni ile dünyada, gelişmiş ülkelerde izin verilmeyen bir faaliyet haline geldiğine dikkat çekilmelidir.

Bu sektörün bu yönden Aliğa'ya verdiği zararlar tartışmasız olup, sektörün ve elde edilen dünya birinciliğinin gurur duyulacak bir sonuç olmadığına işaret edilmelidir.

Aliğa'nın yakın çevresinde Menemen'de deri sanayinin bulunduğu Menemen Serbest Bölgesi bulunmaktadır.

İzmir-Aliğa Organize Sanayi Bölgesi:

Aliğa Organize Sanayi Bölgesi; İzmir-Çanakkale, E 87 Karayolunun 67. kilometresi üzerinde bulunmaktadır.

Bölge, yaklaşık 10 milyon m² alanıyla Türkiye'nin en büyük OSB'lerinden biridir.

Aliğa Organize Sanayi Bölgesi (ALOSBİ), 1997 yılında yüzde 70'i Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO), yüzde 15'i İzmir Vilayeti ve yüzde 15'i de Aliğa Ticaret Odası işbirliğiyle kurulmuştur. Toplam alanı 9 milyon 220 bin m² olan ALOSBİ'de, minimum 5 bin m²'den başlayan 394 adet sanayi parseli bulunmaktadır. Bölgede Kasım 2006 itibari ile 22 firmanın 5'i üretim yapmakta, parsel tahsisinde doluluk oranı yüzde 55'e yaklaşırken 184 boş sanayi parseli ise yatırımcı beklemektedir.

Aliğa Organize Sanayi Bölgesi, gerek coğrafi konumu gerekse son teknoloji ile gerçekleştirilen altyapısı ve katılımcı firmalarına sağladığı Tanıtım - Gelişim hizmetleri ile sadece Türkiye'de değil yurtdışında da örnek alınacak, Avrupa Birliği normlarında Yedi Yıldızlı bir Organize Sanayi Bölgesidir.

ALOSBİ'nin, 9.220.000 m²'lik toplam alanının yüzde 50.6'lık kısmını oluşturan 4.650.000m²'lik bir alan sanayi tesisleri için ayrılmıştır. Sanayi alanları 5.000 m²'den başlayan ve katları şeklinde artan çeşitli sektörlerdeki 394 adet sanayi parselinden oluşmaktadır.

Sanayiciye;

- Ü Sanayi için tahsis edilmiş, gerekli altyapı hizmetleri, sosyal tesisler ve teknoparklar ile donatılmış alanlar sunmak,
- Ü Sanayiciyi bilgi ve bilişim teknolojilerinden faydalandırmak,
- Ü Sanayinin rekabet gücünü arttırmak,
- Ü Uygun görülen alanlarda yatırım yapılanmasını sağlamak,
- Ü İstihdamı ve bölgenin ülke ekonomisine katkısını arttırmak,
- Ü Planlı kentsel ve bölgesel kalkınmayı sağlamak,
- Ü Toplu konut projeleri ile uydu kentler oluşturmak için kurulmuştur.

Sanayi parselleri; bölgemizde yatırım yapacak sanayicilerin faaliyet alanlarına göre, birbirini etkilemeyecek şekilde sektör gruplarına ayrılmıştır.

Bölgede, üye firmaların faaliyet göstermeyi planladıkları sektörler dikkate alınarak, tekstil, makine, otomotiv, kimya, metal, ağaç, inşaat, plastik, elektrik/elektronik, gıda, kağıt ve çeşitli imalat sektör grupları şeklinde bir dağılım gerçekleştirilmiştir.

Mevcut üyelerimizin sektörel dağılımı dikkate alındığında, Organize Sanayi Bölgesi içerisindeki paylarına göre, sektörleri şöyle sıralayabiliriz:

Sektör	%	
Tekstil	10	
Elektronik	13	
Kimya	11	
Sağlık	3	
İnşaat	34	
Makina	19	
Plastik	15	
Elektrik	11	
Ambalaj	5	
Demir-Çelik	17	
Gıda	16	
Petrol	2	
Mobilya	7	
Tütün	1	
Otomotiv	13	
Diğer	14	

Kaynak: AOSB, 2007.

Aliağa Organize Sanayi Bölgesi'nin tam kapasite ile hizmete girmesi sonucunda Aliağa'nın Türkiye GSMH'sına yaklaşık yüzde 5 katkısı olacağı beklenmektedir.

Bölgede 2006 sonu itibariyle 15 fabrika kurularak faaliyete geçmiştir.

Bölgede yürütülen yatırımlar yanında büyük bir alan 450 bin ağaçla donatılmaktadır.

Bölge, karma bir organize sanayi bölgesidir.

Petkim'in özelleştirmesinden sonra bölgede yabancı yatırımcılarda artış yaşandığı ifade edilmektedir. Yeni gelen yatırımcıların özellikle Yunanistan (sektörü polistrem), Finlandiya (lojistik,-servis) ve Fransa'dan (galvaniz) olduğu belirtilmektedir.

Aliağa Organize Sanayi Bölgesi üye sayısı; 210'dur.

Bölgenin tam kapasiteyle faaliyete geçmesiyle toplam 400'e ulaşacak fabrikalarda hedeflenen çalışan sayısı 60.000'dir.

Tablo 13: Sanayi Alanları (2006)

	İsim	Kuruluş yılı	Toplam alan (m ²)	İşletme Sayısı		İhracat (Milyar \$)	İstihdam (adet)	Doluluk oranı (%)
				Yabancı	Yerli			
Organize Sanayi Bölgesi	İzmir- Aliağa	1997	9.220.000	3	21	*	*	57
Küçük Sanayi Sitesi	İzmir- Aliağa	1985	132.000	*	100	*	500	*

Kaynak: Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü, İlçe Kaymakamlığı, 2007.

* Veri alınmamıştır.

Yer seçimi devam eden OSB Projeleri;

İzmir-Aliaga Dökümcüler;

Yatırım programında yer almamaktadır.

24.05.2007 tarihinde OSB yer seçimi komisyonunca yer seçimi yapılmış olup, Aliaga İlçesi Güzelhisar Köyü Elbirdi Mevkiindeki 365 hektar büyüklüğündeki alan incelenmiştir.

İncelenen alan ile ilgili komisyona katılmayan veya bilahare görüş bildireceğini beyan eden kuruluşlara Bakanlıkça görüş sorulmuş olup, kurum görüşlerinin tamamlanması beklenmektedir.

İlçede mevcut sanayi kuruluşları büyük bir istihdam potansiyeline sahiptir ve bu kuruluşlarda 1.500 işçi çalışmaktadır.

İlçe sınırları içerisinde bir Organize Sanayi Bölgesi yapım, iki Organize Sanayi Bölgesi ise etüd aşamasındadır.

İlçede üç adet sanayi sitesi bulunmaktadır. Sanayi sitelerinde oto tamircileri, torna tesviye, marangoz atölyelerinden oluşan yaklaşık 500 işyeri faaliyet göstermektedir.

Arsa ve araziler edinerek bunları küçük sanayi sitesi ile ilgili tesislerin yapımına uygun duruma getirmek amacıyla 1980 yılında Aliaga Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi kurulmuştur.

254 küçük sanayi sitesi bitmiş ve hizmete açılmıştır.

Aliaga, Ege Bölgesi'nin toplam ihracatının yüzde 25'ini gerçekleştirmektedir.

Ülke GSMH'sının yüzde 1 ile 1,5'ünü üretmektedir. İzmir ili GSMH'sının ise yüzde 14,4'ünü üretmektedir.

Bütün bu sanayi kuruluşları ve işletmelerde toplam 20.000 kişi çalışmaktadır. Böylesine büyük bir iş istihdamı doğuran bu fabrikalar Aliğa'yı her geçen gün biraz daha büyütme ve geliştirmektedir.

3.3. Ticaret

Aliğa'nın sanayi odağı olarak seçilmesiyle, kentte oluşan önemli değişikliklerden biri de ticaretteki gelişmedir.

1950'lere kadar sadece bir caddede kalan ticaret, 1975'lerden sonra farklı caddelere yayılmıştır. Ancak Aliğa'da ticaret hala iş merkezine dönüşmüş değildir. Kentte ticaret konut altı şeklinde gelişmektedir. İzmir ve Menemen'e yakın oluşundan dolayı kent halkı ihtiyaçlarının birçoğunu bu merkezlerden karşılamaktadır.

İlçenin ticari yaşamı, İzmir'in diğer ilçeleriyle kıyaslanmayacak derecede yoğun ve hareketlidir. Ancak bu yoğunluğun, ilçe ekonomisine katkısı istenen düzeyde değildir.

Aliğa, İzmir'e yakın olması nedeniyle metropolün etkisi altındadır. Özellikle büyük hipermarketlerin Aliğa'ya çok yakın olan Çiğli'de bulunmasından dolayı Aliğa ticari ve ekonomik yaşamı olumsuz etkilenmektedir.

Aliğa ticari yaşamını olumsuz etkileyen faktörlerden biri de ilçede halk pazarının muazzam büyüklüğüdür. Cumartesi günleri kurulan pazar, adeta bir hipermarket görünümünde, iğneden elektronik cihazlara kadar her türlü ürünün satışı sunulduğu bir yapı kazanmıştır. Bu durum ilçede yerel esnafa ve ticaret erbabına büyük sıkıntılar yaratmaktadır. Haftada iki gün kurulan pazar nedeniyle ayda yaklaşık 400 bin YTL para ilçe ekonomisinden dışarıya çıkmaktadır.

3.4. Turizm

Aliğa, ilçe sınırları içinde bulunan antik kentleri ile önemli bir kültürel miras bölgesidir. Gelecekte kültür ve tarih turizmi için öne çıkacak ilçeler arasındadır.

Aioller tarafından yerleşim alanı olarak kullanılan, Edremit körfezinden İzmir körfezine kadar uzanan bölge Aiolya olarak bilinmektedir.

Heredotos'un yazdığına göre Aiolya'nın 12 kentinden 3'ü, Kyme, Myrina ve Grynea Aliğa ve çevresindedir.

Aliğa denize kıyısı olan bir kent olması ile birlikte gerek doğal güzellikleri, gerekse ulaşım imkanları ile büyük bir turizm potansiyeline sahiptir. Ancak, ilçede turizm gelişmemiştir.

Doğal güzellikler, yerini yavaş yavaş sanayi ve yerleşim yerlerine bırakmıştır.

Aliğa'daki Tarihi Yerler:

Gryneion; Çandarlı körfezi kıyısında, Elaia ile Myrina arasındadır. Zamanında Apollon Tapınağı ve kehanetleri ile tanınmıştır. M.Ö. 334 yılında Parmenion tarafından yıktırılmıştır. Yapılan araştırmalarda limanı koruduğu düşünülen iki uzun dalga kıran ve kule olduğu saptanan mekanda taş blokları ile seramik parçaları bulunmuştur.

Myrina (Sebastopolin); Güzelhisar çayının denizle birleştiği yerde Çandarlı Körfezi'nin son koyunda yer almaktadır. İki tepe üzerinde bulunan ve bir rastlantı sonucu köylüler tarafından ortaya çıkarılan Nekropiste (mezarlık) kalıntıları bulunmuş olup, sayısı 5.000 civarındadır. Mezarlardan çıkarılan Hellenistik Terra Cotta'lar bugün İstanbul ve Louvre müzelerindedir.

Kyme Antik Kenti; Aliğa sınırları içinde kalan Kyme antik kenti karayolundan 2 km uzaklıktadır. Kyme kendi Midilli ile aynı dönemde M.Ö. 1100 yılında kurulmuştur. Kyme'nin arkasında verimli ovaların bulunması halkın tarımla uğraşmasına neden olmuştur. Denizcilikle de uğraşan Kyme'liler 200 yıl boyunca limana gelen gemilerden vergi almamışlardır. Buna rağmen bölgenin en zengin kenti ve aynı zamanda tarihte ilk para bastıran kenti olduğu saptanmıştır.

Kyme antik kenti, Baltazzilerin Aliğa Çiftliği sınırları içinde bulunması sebebiyle ilk kazılara, Demostene Baltazzi tarafından 1870'lerde başlamıştır.

Kyme'de gerçek anlamda ilk arkeolojik kazılar, Prag Üniversitesi tarafından 1925 yılında Anton Salaç başkanlığında Çekoslovak ekip tarafından yapılmıştır. Daha sonra 1953 yılında Ekrem Akurgal'ın kısa süren çalışması olmuştur.

1979-1981 yılları arasında İzmir Müze Müdürü Hasan Tahsin Uçankuş, 1982-1984 arasında Vedat İdil tarafından yapılan kazılara 1986 yılından beri İtalyan Catania Üniversitesi'nden Ord. Prof. Dr. Sebastiano Lagona başkanlığında devam edilmektedir.

Helvacı; Prehistorik Çağdan kalma eserler bulunmuştur. Buluntular İzmir Müzesindedir. Yerinde görülecek kalıntı yoktur.

Uzun Hasanlar; Köyün kuzeyinde ve doğusunda 2 km. mesafede kale yıkıntıları vardır.

Aşağısakran; Seç Tepesi, Zindan Kayaları mevkiinde mağara, bina ve mezar kalıntıları vardır.

Elaia; Asağısakran sınırları içinde Zeytindag iskelesi ve İncirlik civarındadır.

Aigai; Nemrutkale, Güzelhisar çayının başlangıcındadır. Görünürde kalıntılar vardır. Çok az kazı ve araştırma yapılmıştır.

İlçede “A-AG” grubunda 1. ve “C” grubunda da 1 olmak üzere toplam 2 seyahat acentesi bulunmaktadır.

Tablo 14: Turistik Tesisler (2006)

Türü	Turizm İşletme Belgeli		
	Tesis sayısı	Oda sayısı	Yatak sayısı
İki yıldız	1	*	*
Motel	1	*	*
Toplam	2	*	*

Kaynak: Turizm İl Müdürlüğü, 2007.

* Bilinmiyor.

3.5. Kamu Maliyesi

Aliağa Belediyesi için 2006 yılı kesin hesabına göre 18.497.725,88 YTL gelir, 22.969.129,84 YTL gider gerçekleşmiştir.

Belediye yatırım harcamaları ise 2006 yılı sonu itibariyle 4.481.307,43 YTL'dir.

Tablo 15: Vergi (2006)

		Mükellef sayısı	Tahakkuk edilen vergi tutarı (YTL)	Tahsil edilen vergi tutarı (YTL)
Maliye Bakanlığı	Gelir	3.029	88.170.948,20	81.579.226,36
	Kurumlar	633	8.823.624,00	7.637.376,47
	Katma değer	2.400	58.056.030,33	32.814.597,18
	Diğer	2.518	22.671.592,32	19.268.944,06
Belediye	Emlak	41.499	4.071.479,18	3.832.808,45
	Çevre temizlik	5.561	486.531,35	405.797,09
Toplam vergi gelirleri (YTL)			182.280.205,38	145.538.749,61

Kaynak: İl Vergi Dairesi Başkanlığı, İlçe Kaymakamlığı, 2007.

2007 Yılı İtibariyle Devam Eden Yatırımlar:

ALIAGA		(Bin YTL.)			
Projenin Adı	Karakteristik	Baş. Bit. Tarihi	Proje Tutarı	2005 Sonu Harcama (Kümülatif)	2006 Yılı Yatırımı
PETKİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ					
Yardımcı Tesisler İyileştirme Projesi	İyileştirme	1999-2007	193.760	99.362	51.483
KA Fab. Eletrolizer sistemi Rehabilitasyonu	Rehabilitasyon	2005-2007	13.325	2.463	3.267

Kaynak: İzmir Valiliği, 2007.

4. Sosyal Yapı

4.1. Eğitim

Genel olarak Aliğa ilçesinin eğitim ve kültür seviyesi ülke standartlarına göre yüksektir. Aliğa'da okuryazarlık oranı % 96 düzeyindedir.

Tablo 16: Eğitim Durumu (2006)

Türü	Adet	Erkek öğrenci	Kız öğrenci	Öğretmen sayısı	Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	
Okul öncesi	21	325	284	26	23,4	
İlköğretim	35	4.304	3.955	349	23,7	
Ortaöğretim	Meslek lisesi	2	710	230	66	14,2
	Diğer liseler	5	1.055	1.259	143	16,2
Toplam	63	6.394	5.728	584	20,8	

Kaynak: İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İlçe Kaymakamlığı, 2007.

Tablo 17: Eğitim Durumu (2006)

Türü	Adet	Erkek öğrenci	Kız öğrenci	Eğitmen sayısı
Dershane	8	1.108	1.169	105
Sürücü kursu	6	508	193	50
Halk eğitim merkezi	1	709	1.952	4
Diğer eğitim ve kurs merkezleri	3			15
Toplam	18	2.325	3.314	174

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, 2007.

Okul öncesi eğitimde okullaşma oranlarına göre değerlendirmede; İzmir'de okullaşma oranı yüzde 28, Türkiye'de yüzde 23, Aliğa'da ise yüzde 65'dir. Gelişmiş ülkelerde bu oran yüzde 80'ler düzeyindedir.

4.2. Sağlık

İlçede 2005 yılında hizmete giren Aliğa Devlet Hastanesi, bölgenin en büyük ve modern hastanesi olarak Aliğa ile birlikte Bakırçay havzasındaki tüm ilçe ve beldelere de hizmet verebilmektedir.

Tablo 18: Sağlık Hizmetleri (2006)

		Adet		Yatak kapasitesi		Doktor sayısı		Hemşire sayısı		Diğer sağlık görevlisi	
		M	İ	M	İ	M	İ	M	İ	M	İ
KAMU	Hastane	1		75	25	43		53	-	18	-
	Sağlık Ocağı	4	-	-	-	25	-	22	-	43	-
	Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlama Merkezi	1		-	-	-	-	-	-	-	-
	Sağlık Evi	7	-	-	-	-	-	-	-	3	-
	112 Acil Yardım İstasyonu	1	-	-	-	5	-	-	-	-	-
	Toplam	14	-	75	25	73	-	75	-	64	-
	Tıp Merkezi	1	-			4		3	-		-
	Diğer*		-			3			-	16	-
	Toplam	15	-	75	25	80	-	78	-	80	-

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, 2007.

M: Mevcut, İ: İhtiyaç

*: Serbest Çalışan Doktor sayısı

İlçede toplam 20 eczane bulunmaktadır. Bunların 16'sı merkezde, 2'si Helvacı, 2 si' de Yenişakran kasabasındadır.

4.3. Kültür, Spor ve Sosyal Yaşam

İlki 30 Nisan- 4 Mayıs 1990 tarihleri arasında Belediye tarafından yapılan Aliğa Emek Şenlikleri her yıl geleneksel olarak yapılmaktadır.

Her yıl panel, söyleşi, konferans, konser, tiyatro gösterileri, imza günleri, sergi, sinema gösterileri gibi etkinlikler yapılmaktadır. Bu şenliklerde yapılan söyleşi, konferans ve paneller ile kentin sorunları ele alınarak çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılmakta diğer yandan halkın kültürel gelişmelerine katkıda bulunmaya, eğlence ortamında sosyal dayanışmalarını geliştirerek moral verilmeye çalışılmaktadır. Panel ve söyleşilerin dışında fotoğraf, karikatür sergileri, kitap imza günleri, Kyme kentini tanıtım gezisi, konserler, tiyatro ve film gösterileri yer almaktadır.

Belediye bünyesinde her sene düzenli olarak Aliğa şenlikleri yapılmaktadır. Bununla beraber ilçede bulunan mevcut derneklerin hazırladıkları şenlikler yılın belirli zamanlarında yapılmaktadır. (Yayla şenlikleri, hıdrellez şenlikleri, katmer şenlikleri vb. gibi)

Tablo 19: Kültürel Tesisler (2006)

Tür	Mevcut	İhtiyaç
Kütüphane	1	*
Düzenlenen şenlik ve festival	1	-
Oyun alanı/parkı	*	*

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, Turizm İl Müdürlüğü, 2007.

*** Bilinmiyor.**

İlçede 66 dernek vardır. Bunlardan bazıları; Karabüklüler ve Karabükü Sevenler Derneği, Aliğa Engelliler Rehabilitasyon Derneği, Gemi Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği, Bakırçay Bigadiçliler Kültür ve Dayanışma Derneği, Ege Çevre Derneği, Aliğa Kültür ve Dayanışma Derneği, Çağdaş Yaşam Gönüllüleri Derneği, Aliğa Esnaf ve Tüccarlar Derneği, Atatürkçü Düşünce Derneği, Aliğa Sokak Hayvanlarını Koruyanlar Derneği, Türk Eğitim Derneği Aliğa Şubesi, Aliğa Karadenizliler Kültürel Dayanışma Derneği, Tüketici Hakları Derneği Aliğa Şubesi, Aliğa Avcılar ve Atıcılar Derneği, Aliğa Amatör Balıkçılar ve Deniz Sporları Derneği, Aliğa Sosyal Kültürel Aktiviteler Derneği'dir.

18. Uluslararası Aliğa Festivali; 30 Ağustos-4 Eylül 2007, Yenişakran Zeytin-Deniz Festivali; Ağustos 2007 tarihlerinde gerçekleştirilmiş olup, Yağlı Pehlivan Güreş ve Helva Günü, Helvacı Belediyesi tarafından 30 Nisan 2007 tarihinde yapılmıştır.

İlçede 2 yerel radyo vardır.

Spor Kulüpleri;

Aliğa Belediyesi Spor Kulübü'nün (futbol, basketbol, karate, taekwando, atletizm, triatlon, badminton, voleybol, hentbol) lisanslı sporcu sayısı 331'dir. Petkim Spor Kulübü'nün (atletizm, basketbol, yelken, futbol, voleybol) lisanslı sporcu sayısı 290, Meltem Basketbol Spor Kulübü'nün sporcu sayısı ise 80'dir.

Aliğa Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezine (basketbol) bağlı lisanslı sporcu sayısı 99, Alpinizm Spor Kulübüne (dağcılık) bağlı lisanslı sporcu sayısı ise 16'dır.

Ege Folklor Araştırma Gençlik Kulübüne (halk oyunları) bağlı lisanslı sporcu sayısı ise 270'dir.

Tablo 20: Sportif Tesisler

Tür	Mevcut	İhtiyaç	Kapasite (Koltuk)		
Stadyum	2	*	5.000 Aliğa		
			3.500 PETKİM		
			8.500		
Spor salonu	Kapalı	4	*	2.500	
				250	
				200	
				100	
	Toplam	4	*	3.050	
	Açık	1	Petkim Yaz Okulu	*	*
					Toplam
	Açık	3	PETKİM Aliğa Plaj Tesisi	*	*
					Toplam
	Futbol sahası	Çim	4	*	*
Toplam					4
Açık		7	*	*	*
					Toplam

Kaynak: İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü, İlçe Kaymakamlığı, 2007.

*: Bilinmiyor.

5. Altyapı

Aliğa'da alınan önlemlerle kaçak yapılaşma kısmen kontrol altına alınabilmiştir.

Ulaşım kolaylığı olan elektrik, su gibi altyapı hizmetlerinin verildiği çevre köyler, bir kısım işçiler için yerleşim yeri olarak tercih edilmiş olduğu için Aliğa'ya yönelmiş konut talebi bir miktar hafifletilmiştir.

Demiryolunun, Menemen'den sonra Aliğa bağlantısı yapılarak 26.06.1996 yılından itibaren ulaşımına açılmıştır. Triyaj istasyonunda Demiryolları-Limanlar-Hava Meydanları Genel Müdürlüğü'nün Baş Kontrollüğü vardır. Triyaj durağından yük taşımacılığı yapılmaktadır. Yine bu durak ile Nemrut Limanı'na uzanan yeni bir demiryolu hattı projelendirilmiş fakat henüz yapımına başlanmamıştır.

İlçe merkezinde hızlı sanayileşme ve kentleşmeden dolayı konut sıkıntısı vardır.

Belediye tarafından gecekondulaşmayı önleyici yönde çalışmalar yapılmakta, kooperatifler kurulmaktadır. Devam eden toplu konut kooperatifleri ise; S.S. Aliğa Konut Yapı kooperatifi, S.S.Huzur kooperatifi, S.S. Derman kooperatifi, S.S. Gülhan, S.S. Körfez, S.S. Gökçe, S.S. Es-san konut kooperatifleridir.

İlçedeki mevcut konut sayısı 11.857'dir. İşyeri sayısı ise 1.349'dur. Petkim çalışanları için 1.200 konut üretmiştir. Bu yeterli olmamakla birlikte çalışanların bir kısmı için ulaşım yönünden kolaylıklar sağlanmaktadır.

Yaşanmakta olan konut açığından dolayı kiralar oldukça yüksektir.

Güzelhisar Çayı'nın yakınında olması nedeniyle su gereksinimi duyan kimya sektörü Demir-çelik ve haddehane tesisleri Nemrut Körfezi'nde kurulmuştur. Güzelhisar çayı üzerinde kurulmuş olan Güzelhisar Barajı daha çok petro-kimya tesislerine hizmet vermektedir.

Barajın yağış alanı 450 km², su seviyesi 63 m. (min.), 104 m. (normal), 107 m. (max), aktif hacim 137 milyon m³, toplam depolama hacmi 150 milyon m³'dür.

Egegaz LNG Terminali; 280 bin m³ sıvılaştırılmış gaz depolama kapasitelidir. Bu kapasite gazlaştırıldığında 600 kat büyümektedir.

Tablo 21: Hanehalkı Temel Altyapı Gereksinimleri

		Elektrik	Doğalgaz
Abone sayıları	Konut	20.697	372
	İşyeri	24	13
	Diğer	3.700	-
	Toplam	24.421	385
Toplam tüketim miktarı (MWh)	Konut	40.185	-
	İşyeri	12.925	68.333.208*
	Diğer	31.786	-
	Toplam	84.896	68.333.208*

Kaynak: Aliğa Kaymakamlığı, 2007.

* m³/yıl

Tablo 22: Enerji Kaynakları, Arıtma Tesisleri

	Var / Yok	Adet	İhtiyaç
Doğalgaz santrali	Var	1	0

Kaynak: Aliğa Kaymakamlığı, 2007.

İzmir Elektrik Üretim A.Ş. Enka İntergen Doğalgaz Çevrim Santrali:

Doğalgaz yakıtlı, ENKA-İNTERGEN tarafından yapılan 1523 MWh'lık kombine çevrim santrali hizmete girmiştir.

Doğalgazdan elektrik enerjisi üretmekte ve ulusal şebekeye sunmaktadır. İzmir Doğalgaz santrali, yılda 12,4 Milyar KWh elektrik enerjisi üretmektedir.

Aliğa'da tamamlandığında yıllık 140 milyon ton yükleme boşaltma yapabilecek kapasiteye sahip iskeleler mevcuttur. Türkiye'deki tüm limanlarda 2002 yılında 132 milyon ton yükleme boşaltma yapılmıştır.

İlçe merkezi ve köylerin ulaşım imkanlarının müsait olması nedeniyle ilçe hareketli bir yapıya sahiptir.

Aliğa'nın, İzmir-Çanakkale karayolu üzerinde olması, karayolu ulaşımını kolaylaştırmış, sanayi potansiyeline katkıda bulunmuştur. Sanayi tesislerinde üretilen ürünlerin ülkeye dağıtılması, ayrıca tesislere gelecek girdi ürünlerin de ulaşımı, karayoluna yoğunluk kazandırmıştır. İlçe merkezi ile köylerin ulaşım bağlantısı yeterli düzeyde olup, kesintisiz ulaşım sağlanmaktadır. Aliğa; Balıkesir'e 217 km., Çanakkale'ye 271 km., Manisa'ya 48 km., İzmir'e 60 km. mesafede bulunmaktadır.

Aliğa'dan İzmir'e Aliğa Koop., Gürbüz, Sebat şirketlerinin otobüsleri ile ulaşım sağlanmaktadır. Ayrıca Aliğa Bergama-Yenişakran-Helvacı-Menemen arasında seferler vardır. Rafineri caddesindeki 34.000 m² lik alandaki Aliğa Belediyesi Şehirlerarası Otobüs terminali kent dışı yolcu taşımacılığının merkezidir.

Kent içi toplu ulaşım belediyeye ait 60 otobüs ile sağlanmaktadır. Aliğa Belediye Başkanlığı tarafından Aliğa ilçesi içerisindeki ulaşım ihtiyacını karşılamak üzere oluşturulmak istenen yeni hatlar incelenmiş ve 09.03.2005 tarih, 2005/37 no'lu UKOME Genel Kurul kararının teknik kurula verdiği yetki doğrultusunda; Kültür Mahallesi- Plaj güzergahında 10 araç, Yeni Mahalle- Organize Sanayi güzergahında 5 araç, Yeni Mahalle- Örnekkent- Merkez güzergahında 10 araç, Yeni Mahalle- Abdi İpekçi caddesi- Merkez güzergahında 6 araç, Yeni Mahalle- Merkez güzergahında 7 araç, Merkez- Çakmaklı köyü güzergahında 7 araç, Yeni Mahalle- Gemi Söküm Bölgesi güzergahında 3 araç, Merkez- SSK Hastanesi- Petkim güzergahında 7 araç olarak hizmet vermektedir.

Cumaovası-**Aliğa** hızlı tren hattı metro standardında projelendirilmiş, demiryolunun çift hat ve elektrifikasyonu tamamlanmıştır. DDY demiryolu kısmını, istasyon ve araçları ise **Büyükşehir Belediyesi** yapacaktır. “TCDD’nin 110 milyon dolarlık krediyle elektrifikasyon ve sinyalizasyon çalışmaları tamamlanma aşamasına gelirken projenin toplam maliyeti olan 340 milyon doların 42 milyon dolarlık bölümünü **İzmir Büyükşehir Belediyesi** kendi öz kaynaklarından sağlayacaktır. Geriye kalan 298 milyon dolarlık kısım ise dış kredi ile sağlanırken, bu miktarın 130 milyon dolarlık kısmı inşaat işinde, geri kalan 168 milyon dolarlık bölümü de vagon alımı ve diğer işlerde kullanılacaktır.”

Denizyolu ulaşımı ilçedeki sanayi kuruluşlarına dayalı olarak yapılmaktadır. **Aliğa** ve **Nemrut** limanı olmak üzere 2 liman bulunmaktadır. Bu limanlar sanayinin hammadde ihtiyacını karşılamakla birlikte önemli ithalat ve ihracat limanları olma özelliğine de sahiptirler.

Aliğa ilçesinin güneyinde işleticileri farklı, mülkiyeti kamuya ve özel sektöre ait iskelelerden oluşan ve yılda yaklaşık 4.000 geminin yanaştığı **Aliğa Nemrut İskeleler bölgesinde**, petrol ve kimyevi ürünlerin yanısıra, dökme yüklerin de doldurma ve boşaltma işlemleri yapılmaktadır. Yıllık kapasite 25.000.000-30.000.000 tona ulaşmaktadır.

Nemrut Limanı sınırları, enlemi 38 45 00 kuzey ve boylamı 26 53 50 doğu olan **Kızıl Burun’dan** kuzeye çizilen hat ile kıyı arasında kalan deniz alanıdır. **Nemrut Limanı** iç ve dış liman olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Bölgede fabrikası bulunan firma ve kuruluşlar kendi adlarına yapacakları ithalat ve ihracat işlemlerine ilişkin tahmil ve tahliye işlemlerini **Alsancak Limanı** yerine hem ekonomik oluşu hem de zaman kaybını önlemek bakımından **Nemrut Körfezinde** gerçekleştirmektedir.

Körfezde, 5 özel iskele vardır. Bunlar **Ege Gübre İskelesi**, **Nemtaş**, **Limaş**, **Havaş** ve **Çukurova İskeleleri**’dir. 1997’de **Nemrut Körfezi** içinde 3 özel sektör, **Tisan-Egemetal-Çebitaş** **Bayındırlık Bakanlığı**’ndan izin belgelerini almışlar ve yapım aşamasındadırlar. Söz-Den-Urla Makina için de inşaat ruhsatı alınması ile ilgili işlemler devam etmektedir. Hepsi tamamlandığında **Nemrut limanında** 10 adet özel iskele olacaktır.

Başlangıçta hurda demir ve çeliğin boşaltılması amaçları doğrultusunda yapılan özel iskeleler, **İzmir Alsancak Limanından** yapılması mümkün olmayan sanayi hammaddesi tahmil ve tahliye işlerinde etkin olarak kullanılmaktadır. Ayrıca **Petkim’in** iskelesinde **Çökek koyu-1nolu-2 nolu-3 nolu-4 nolu-5 ve 6 nolu** rıhtımlar ve **Petrol Ofisi iskelesi** de vardır.

Aliğa Liman sınırı, **Ilıca Burnu’ndan Tavşan Adası** güney ucuna ve buradan **Kalabak Hisarı Burnuna** çizilen hatların içinde kalan deniz alanıdır. Liman iç ve dış liman olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Aliğa limanında Tüpraş'ın 1 nolu ve 2 nolu rıhtımı, romörkör iskelesi, kargo rıhtımı, LPG platformu ve Total Oil iskelesi bulunmaktadır. Aliğa Limanı bünyesindeki yüzer dubalı petrol iletim iskelesi ile Tüpraş tarafından yük gemilerine hammadde ve ürün aktarımında yapılmaktadır. Gelen ve giden gemilere Tüpraş romörkörü ve kılavuz kaptanlık yapılmaktadır. Limana genellikle akaryakıt ile ilgili boşaltım ve dolum yapan gemiler yanaşmaktadır.

Ege Bölgesi'nin ihracatının yüzde 25'i Aliğa limanlarından gerçekleşmektedir. Yaklaşık 3.000 gemiden 23 milyon ton/yıl tahmil ve tahliye yapılmaktadır.

İlçenin sanayi bölgesi olması ve İzmir Limanına alternatif bir liman olarak faaliyet göstermesinden dolayı Aliğa Limanının önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Türkiye'nin en büyük rafinerisi ve petrokimya tesisinin bölgede bulunması ve demir çelik fabrikaları, haddehaneler ayrıca planlanan 2 adet enerji santralinden 1'nin yapılmış olması nedeniyle mevcut limana ek olarak yeni liman yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Aynı zamanda bölgeye tersane ihtiyacı da vardır.

Bölgedeki Mevcut Limanlar (2007)

İşleticisi	İskele Adı	Boy (m.)	En (mt.)	Derinlik (mt.)
TÜPRAŞ	1 nolu rıhtım	530	4	10-19
	2 nolu rıhtım	450	6.5	20-22
	Romorkör isk.	120	10	6
	Kargo rıhtımı	114	8	7
	LPG platformu			17-19
TOTAL OIL	Total Oil	371	12	15-32
PETKİM	1 nolu rıhtım	163		5-6
	2 nolu rıhtım	175		8-9
	3 nolu rıhtım	190		6-8
	4 nolu rıhtım	50		14
	5 nolu rıhtım	285		10-20
	6 nolu rıhtım	230		6-10
Petrol Ofisi	Petrol Ofisi isk.	210	28	12-14
Ege Gübre A.Ş.	Ege Gübre isk.	123	15	18-20
Nemtaş A.Ş.	1 nolu iskele	300	22	7,3-21
	2 nolu iskele	300	22	7,2-21.3
Limaş A.Ş.	1 nolu iskele	205	20	14-15
	2 nolu iskele	186	20	15-35
	3 nolu iskele	196	20	12-35
	4 nolu iskele	170	20	10-7.30
Habaş A.Ş.	1 nolu iskele	30	22	6,5-6,7
	2 nolu iskele	150	22	20-20
	3 nolu iskele	190	22	40-40
	4 nolu iskele	190	22	20-20
	5 nolu iskele	150	22	13,5-13,8
	6 nolu iskele	150	22	6,5-6,7
Ege-Çelik A.Ş.	1 nolu iskele	110	28	7,5-7,5
	2 nolu iskele	186	28	9-25
	3 nolu iskele	200	28	25-35
	4 nolu iskele	185	28	25-35

	5 nolu iskele	214	28	11,5-25
	6 nolu iskele	120	28	5,5-13
	7 nolu iskele	100	28	4,5-6

Kaynak: Aliğa Ticaret Odası ,2007.

Ayrıca, BATIÇİM, İzmir Demir Çelik, LNG depolama terminali Egegaz İskelesi, TOTAL ve TÜPRAŞ Aliğa Rafinerisi iskeleleri de Aliğa enerji yatırım bölgesi ve Aliğa Körfezinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

2005 yılı boyunca Aliğa'daki Nemrut iskelelerine toplam 3.854 gemi gelip gitmiştir. 2005'de 1.773 Türk Bandıralı gemi gelirken, 2081 yabancı bandıralı gemi de yükleme ya da boşaltma yapmak üzere ilçedeki iskeleleri kullanmıştır.

2004'de Nemrut iskelelerine 2.073 yabancı bandıralı, 1.447 Türk bandıralı olmak üzere 3.520 gemi gelmiştir.

2005 yılında Aliğa Nemrut körfezindeki ve ilçedeki diğer iskelelerde toplam 10.064.650 ton yükleme yapılırken, 20.707.205,8 ton boşaltma yapılmıştır. Toplam 30 milyon ton elleçleme yapılmıştır.

2006 yılında ise Aliğa Nemrut körfezindeki ve ilçedeki diğer iskelelerde toplam 11.799.977 ton yükleme yapılırken, 23.056.513 ton boşaltma yapılmıştır. Toplam 34 milyon ton elleçleme yapılmıştır.

2006 yılı boyunca Limaş, Ege Çelik, HABAŞ, PETKİM, Ege Gübre Batıçim, Petrol Ofisi, Total ve TÜPRAŞ iskelelerine toplam 3 bin 117 gemi gelerek yükleme ya da boşaltma yapmak amacıyla Aliğa iskelelerini kullanmıştır.

Nemrut'ta özellikle Çelik Sanayi ve Petro kimya tesislerinin ihtiyacına göre şekillenmiş iskeleler mevcuttur. Çelik sanayi iskelelerine PETKİM, Ege Gübre, Petrol Ofisi ve Total iskeleleri de eklendiğinde, burada yılda 30 milyon ton elleçleme kapasitesi oluşmaktadır.

Bunun 12.5 tonunu akaryakıt, Petro kimya ürünleri ve hammaddesi, 8 milyon tonunu da demir ve demir mamulleri oluşturmaktadır.

En çok ithal edilen ürünler: ham petrol ve petrol ürünleri, kimyasallar, sökülecek hurda gemiler, kömür, hurda demir, petrokok, taşkömürü, antrasit, elektrot, pik ve kütük demir, gübre, çeşitli solventler, mısır ve soya fasulyesi.

En çok ihraç edilen ürünler: demir, perlit, kireç, gübre, mermer, petrol ürünleri ve kimyasallardır.

Bu iskelelerde trafiğin ve iş kapasitesini Alsancak Limanı'nı dahi zaman zaman geçtiği göz önüne alındığında, bölgenin önemi daha da ortaya çıkmaktadır.

Nemrut Limanındaki PETKİM, Ege Gübre, İDÇ, BATIÇİM, Ege Çelik, HABAŞ, Petrol Ofisi, TOTAL iskelelerine toplam 2.938 gemi gelmiş, 3.998.069 ton yükleme, 11.191.433 ton boşaltma yapmıştır.

Menemen (Aliğa ve Manisa yönüne) demiryolu 33.270 km. Aliğa demiryolu ise 18.014 km. uzunluğundadır.

110 km. Bergama-Aliğa-İzmir duble yolu ve 100 km. asfalt yol bulunmaktadır.

6. Sorunlar ve Çözüm Önerileri

6.1. İşsizlik Sorunu ve İstihdam

Türkiye'nin gelişen dünyadaki en önemli avantajı genç nüfustur. Aliğa da genç nüfusa sahip, dış göç alan bir sanayi kentidir. Ancak bu genç nüfusun iyi yönlendirilmesi, nitelikli işgücüne dönüşebilmesi zorunludur.

Nitelikli işgücü için, işsizler ordusuna yeni mesleksiz gençlerin katılmaması ve vasıfları olmadığı için istihdam imkânı bulamayanlar için "Aliğa Bölgesel İstihdam Ofisi" oluşturulması gerekmektedir.

Bu strateji, yeni istihdam imkânlarını da kapsayarak, işsizliğin azaltılmasını hedeflemelidir.

6.2. Bölgenin Planlanması

1960'lı yılların sonundan itibaren hızla sanayileşen Aliğa, gerekli altyapının hazırlanmaması ve tedbirlerin alınmaması sonrası büyük sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Özellikle ağır sanayi bölgesindeki plansızlık ve karmaşa, çevre kirliliği sorunlarını ortaya çıkarmıştır.

1990'lı yıllarla birlikte doğalgaz, LPG, LNG başta olmak üzere enerji yatırımlarının hızla arttığı Aliğa'da yeni yatırımların nerelerde nasıl yapılacağını, kentin büyüme stratejilerinin belirlenmesi, bölgesel planlamanın yapılması gerekmektedir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi metropol ilçeleri arasında bulunan Aliğa'nın planlanmış, sağlıklı ve sürdürülebilir kalkınmanın olduğu bir kent haline getirilmesi ve sıkıntılarının soruna dönüşmeden çözümü için yerel yönetimler, meslek odaları, sivil toplum örgütleri, sendikalar ve sanayici- ticaret erbabından oluşan Yerel ve Ekonomik Sosyal Strateji Konseyi oluşturulmalıdır.

6.3. Nemrut İskeleler Bölgesinin Re-Organizasyonu

Aliğa Nemrut Körfezinde, halen faal vaziyette 5 adet iskele mevcut olup, her iskelenin kendine ait müstakil karayolu bağlantısı bulunmaktadır. Mevcut 5 iskele, kendi geri sahalarındaki demir çelik ve haddehaneler olmak üzere fabrikalara hizmet vermek üzere projelendirilmiştir. Aynı bölgede 6 adet iskelenin yapımı için de çeşitli çalışmaların sürdüğü bilinmektedir.

Nemrut Körfezi'nin liman statüsüne kavuşturulabilmesi ve ciddi boyutlara ulaşan sorunlarının çözümü için bölgenin bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak re-organizasyona tabi tutulması gerekmektedir.

Bu yeniden planlama ve re-organizasyon ihtiyacı Aliğa'daki demir çelik sektörünü de yakından ilgilendirmektedir. Bunun için Aliğa-Nemrut'ta bulunan iskeleler bir liman statüsüne sokulmalı, limana kara ve demiryolu ulaşımı sağlanmalı ve bir limanda olması gereken fonksiyonlar Nemrut'a da kazandırılmalıdır.

Aliğa Nemrut Bölgesi'nde bulunan iskeleler liman master planı ve makro imar düzenlemeleri yapılmadan oluştuğu için karmaşık bir görünüm arz etmektedir. Bölgede rasyonel bir yapılanmanın olması halinde bölgede çağdaş bir limanda olması gereken gümrük, pasaport, sağlık, konaklama, depolama gibi hizmetler de sağlanabilecektir.

Nemrut'ta iskeleler ve çevresindeki altyapı yetersizliği, varolan potansiyelin tam bir liman organizasyonuna dönüşmesini engellemektedir. DLH 6. Bölge Müdürlüğü, Karayolları 2. Bölge Müdürlüğü ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarının çeşitli yatırımlarında sorunlar yaşanmaktadır. Güvenlik ve temel altyapı tesisleri yeterli değildir.

Nemrut iskeleler bölgesi, sadece demir çelik sektörü için değil, başta ALOSBI'deki yatırımcılar olmak üzere tüm Ege Bölgesindeki sanayi kuruluşları için kullanılabilir hale getirilmelidir.

6.4. Demir-Çelik Sektörünün Sorunları

Demir Çelik ve haddehanecilik sektörü, bölgede birçok farklı sektör yatırımlarına rağmen halen Aliğa'nın lokomotif sektörüdür. Sektör önemli bir istihdam kapasitesine sahiptir.

Bugün sadece demir çelik nakliyeciliğinden en az 1.000 kişi geçimini sağlarken, sektörde de en az 5.000 kişi doğrudan istihdam edilmektedir.

Aliğa'da demir çelik ve haddehane sektöründe; İzmir Demir Çelik, Çebitaş, Sözden Haddecilik, Kardemir, Ege Çelik, Erege Metal, Özkan Demir çelik, Akdemir Haddecilik, Habas Demir Çelik ve Haddecilik, Dört Yıldız Demir Çelik ve Kocaer Haddecilik olmak üzere 11 kuruluş ve ithal kömürü torbalama işi yapan kömür işletmeleri faaliyet göstermektedir.

Demir Çelik Sektörü;

- a) Çin'in baskısı
- b) AB'nin beklentileri sonucu sıkıntılı bir süreçten geçmektedir.

Ucuz insan gücü ve düşük maliyet imkanlarını kullanarak, tekstilden oyuncaya kadar birçok sektörde global ölçekte rekabet avantajı yakalayan Çin, Türk demir-çelik sektöründe de sıkıntıya neden olmaktadır.

AB kurum ve normlarına uyum için yapılması gerekenler yeni yatırımlar ve finans imkanları gerektirdiğinden Aliğa'daki demir çelik sektörü de bu süreçte sıkıntılar yaşamaktadır.

AB'nin sektörden beklentileri içerisinde Aliğa'yı da yakından ilgilendiren sürdürülebilir kalkınma ve çevre yükümlülükleri gelmektedir. Sektöre, başta enerji ve koruyucu çevre yatırımlarında olmak üzere destekleme çalışması yapılmalıdır.

6.5. Çevre Kirliliği

İlçede ciddi bir çevre sorunu yaşanmaktadır. Yapılan araştırmalar, kirlenmeden sadece Aliğa ilçesinin değil çevre ilçeler hatta İzmir kentinin dahi tehdit altında olduğunu ortaya koymaktadır.

Mevcut ve kurulacak tesislerin kirliliği önleyeceği sistemlerinin çalışmasının sağlanmasına ve denetlenmesine ağırlık verilmelidir.

İller Bankası tarafından 1992 yılından bu yana sürdürülen ilçenin kanalizasyon ve arıtma sistemlerinin biran önce bitirilerek körfeze akan kanalizasyon atıklarının kirliliğe yol açması engellenmelidir.

2872 sayılı Çevre Kanununun uygulanabilmesi için ilçede Çevre Bakanlığı teşkilatının kurulması gereklidir.

6.6. Sanayi Atıkları Sorunu

Aliğa'da özellikle demir çelik ve haddehane sektöründe üretim sonrası ortaya çıkan cüruf gibi katı atıklar ciddi bir kirlilik oluşturmaktadır. Aliğa ağır sanayi bölgesinde son yıllarda cüruf dağları oluşmaya başlamıştır. Cüruf sorunu çözümlenmelidir.

Aliğa'da demir çelik fabrikalarının üretim esnasında çıkan baca gazı tozları da çevreyi ve insan sağlığını tehdit etmektedir. Ayrıca Aliğa'da hava kalitesi de baca gaz emisyonlarından dolayı önemli sorunlar yaratmaktadır.

6.7. Süpermarketler Sorunu

Aliğa'da yaygın süpermarketler zincirine bağlı olarak; 2 Tansaş, 2 Pehlivanoglu, 2 BİM, 2 Şok, 1 Diasa olmak üzere toplam 9 süpermarket bulunmaktadır. Bu süpermarketler cirolarını Aliğa'dan mal ve hizmet tedarikine dönüştürmediğinden dolayı kent ekonomik hayatı içinde dönmesi gereken para, kent dışına çıkmakta; ilçe ekonomisi bundan olumsuz etkilenmektedir.

Büyük mağazaların istedikleri her yerde, özellikle şehir merkezlerinde faaliyette bulunmaları küçük esnafı ciddi anlamda sıkıntıya sokmaktadır. Üstelik büyük alışveriş merkezlerinin gelişi güzel ve herhangi bir kurula bağlı olmaksızın faaliyetlerde bulunmaları da kaygı vericidir.

Pek çok ailenin geçim kaynağı olan ve Türkiye'nin sosyoekonomik yapısında önemli bir yeri olan bakkal, büfe gibi küçük işletmeler büyük mağazalarla rekabet karşısında kapanma noktasına gelmiştir.

Aliğa özelinde gündeme getirilen bu sorun, ülkenin de sorunudur. Bu nedenle süpermarketlerin açılacağı yeri, çalışma saatleri, büyüklüğü, uyması gereken asgari koşulları vs belli kurallara bağlayacak gerekli yasaların ivedilikle çıkarılması kent ticari hayatının geliştirilmesi ve KOBİ niteliğindeki kuruluşlar için hayati öneme sahiptir.

6.8. Gemi Söküm Sektörü

Tüm dünyada “yeşil bir geri dönüşüm endüstrisi” olarak Aliğa Gemi Söküm Sektörü, yıldızı parlayan bir sektördür.

Global rakipler olan Uzakdoğu ve Asya ülkeleri gereken standartları tutturamadığı için çevreci hareketin baskısı sonucu gemi söküm -gemi geri dönüşüm adresi olarak hızla ülkemiz ve Aliğa gösterilmektedir.

Dünya standartlarında gemi söküm işlemlerinin sağlanması ve denetlenmesi ülkemiz açısından büyük önem taşımaktadır.

Ancak gerek global gelişmeler gerekse bürokratik nedenlerle 2002 yılından başlayarak fiili söküm kapasitesi geçmiş yıllara göre düşüş trendine girmiş olup, kapasite kullanımı yüzde 15 seviyelerine düşmüştür.

- Gemi Söküm Bölgesinin yol ve içme suyu sorunları bulunmaktadır.
- Bölgede Kiralar yüzde 400 artmış olduğu için maliyetler olumsuz etkilenmektedir.
- Gemi bulmakta yaşanan sıkıntılar yüzünden sahaların bir kısmı boş kalmaktadır.

Bu nedenle;

Tersane yatırımı yapmak isteyenlere izin verilmesi halinde, hem istihdam artacak hem de verimlilik sağlanmış olacaktır.

Gümrük Müsteşarlığı İle Nihai Kullanım Konusu:

Sektörün özel durumundan dolayı yeni tebliğ veya kanun çıkarılması gerekmektedir.

AB ülkelerinde bulunan savaş gemilerinin ülkemizde sökülmesi için bakanlıklar arası temas kurulması konusunda, Fransa 270 parça geminin sökülmesi için ülke arayışına başlamıştır.

Firmalara Tersane ve Tamir Bakım Konusunda İzin Verilmesi:

Bu kısa vadeli çözümün dışında orta ve uzun vadede Bölge için yeni bir stratejiye ihtiyaç bulunmaktadır. Alanda bulunan firmaların uzun yıllara uzanan tecrübe ve bilgi birikimleri ve sermaye yapıları göz önünde bulundurulduğunda bu sektörün zaman içinde gemi yapım sektörüne doğru evrimle kapasitesi dikkat çekmektedir.

Bölgede gemi inşa ve tamir bakım yapacak tersanelere izin verilmesi halinde bu sektöre yatırım yapacak firmaların talepleri değerlendirilmelidir.

Yeterli teşvikler sağlanır, altyapı dönüşümü desteklenirse orta ve uzun vadede böyle bir dönüşümün bölge ve ülke ekonomisine daha fazla katkı sağlayacağı ortadadır.

Bu nedenle öncelikle sektörün Çevre Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığı ile yaşadığı sorunları halledilmeli ve alan yoğun biçimde standartlar açısından denetlenmelidir.

Bu görüş sektör temsilcileri tarafından da paylaşılmakta ve destek görmektedir.

6.9. Sanayicinin Nitelikli Ara Eleman İhtiyacı

Ağır sanayi bölgesi olan Aliğa'da onlarca irili ufaklı sanayi tesisinin yanında Organize Sanayi Bölgesi'ndeki tesisler de birer birer hizmete girmektedir. Ancak Aliğa'da yatırım yapan sanayiciler nitelikli ara eleman bulma konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar.

Bu konuda nitelikli ara eleman yetiştirecek Teknik Lise ve Yüksekokullara ihtiyaç bulunmaktadır.

Ülkemizde İlköğretim sonrası okullaşma oranı oldukça düşüktür. Bu nedenle ilköğretim mezunu öğrenciler yeteneklerine göre mesleki eğitim programlarına yönlendirilmelidir.

Mesleki ve teknik eğitime gereken önem verilmeli, mesleki eğitim, çeşitli fonlar ile desteklenmelidir.

6.10. Ulaşım-Enerji-Altyapı-Nüfus

Aliğa'da faaliyet gösteren yatırımcılar için yüksek enerji fiyatları, küreselleşen pazarda rekabeti güçleştirdiğinden büyük sorun oluşturmaktadır.

İlçe ihracatı için en büyük girdi maliyetlerinden olan nakliye ücreti, karayollarının daha uzun süre dayanması, yol ve can güvenliği açısından demiryollarımızın önemi çok büyüktür. Bölgedeki demiryollarının iyileştirilmesi gerekmektedir.

Aliğa-Menderes hızlı tren hattının biran önce faaliyete geçmesi için yerel yönetimlere destek verilmelidir. Projenin Aliğa Organize Sanayi Bölgesi'ni de kapsamaları sağlanmalıdır.

Nemrut iskeleler bölgesindeki dağınıklık çözümlenmeli, bölgenin rantabl kullanılması için bir üst yönetim oluşturulmalıdır.

Çandarlı Körfezinde yapılması planlanan Kuzey Ege Konteynır Limanı ve Tersane Projesinin çalışmaları hızlandırılmalıdır.

Nemrut İskeleler bölgesi başta olmak üzere Aliğa'daki iskeleler, ALOSBI'de üretim yapacak tesislerin yaratacağı talebe yanıt verecek şekilde yeni yatırımlarla genişletilmelidir.

İzmir Çevre Yolu hızla tamamlanmalıdır.

Sanayiden dolayı nüfus çekim merkezi niteliğinde olan Aliğa, dışarıdan gelen nüfus göçüyle basta işsizlik ve istihdam sorunları olmak üzere ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim ve sağlık konularında çeşitli sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunların çözümü için harekete geçilmelidir.

6.11. Meslek Yüksekokulu İhtiyacı-Mesleki Eğitim

İlçenin yapısına uygun Fakülte veya Meslek Yüksek Okulu'nun ilçede bulunmaması önemli bir eksikliklerdir.

Türkiye'nin ağır sanayi, enerji, petro-kimya ve demir çelik endüstrisi başta olmak üzere onlarca stratejik sektörde binlerce kişinin çalıştığı sanayi kenti Aliğa'da bu sektörlerle nitelikli ara eleman yetiştirecek bir fakülte ya da meslek yüksek okulu bulunmamaktadır.

İlçede eğitim veren Ege Üniversitesi Bergama Meslek Yüksekokulu'na bağlı Aliğa dersliklerindeki altyapı olanakları ve mevcut bölümler ilçedeki sanayi sektörüyle entegre değildir.

Bir sanayi merkezi olmasından dolayı her geçen gün dış göç yoluyla nüfusu artan Aliğa'da istihdam sorununun çözümünde de eğitim - istihdam bağlantısının kurulması büyük önem taşımaktadır.

Aliğa'daki sanayi sektörleri ciddi bir nitelikli ara eleman açığı ile karşı karşıyadır.

Aliğa'da mesleki teknik eğitimde verilen ders programlarının işveren temsilcilerinin katılımıyla ve iş yaşamının ihtiyaçları göz önüne alınarak oluşturulması önemlidir.

Ekonominin ihtiyacı olan kalifiye insan gücünün yetiştirilmesinde iş dünyası ile pratik işbirliğine giden okul-işletme işbirliği modelleri tasarlanabilir ve uygulanabilir olmalıdır. Gerek lise, gerekse üniversite öğrencilerinin mezuniyetten önce sanayide çalışarak deneyim kazanmalarına ve KOBİ'ler gibi tam zamanlı eleman istihdam edebilecek kaynaklara sahip olmayan firmalara proje bazında destek verebilmelerine olanak verecek programlar yürürlüğe konulmalıdır.

Aliğa'da özellikle bölgedeki sanayi sektörlerine ara eleman yetiştirecek meslek yükseköğretim kurumlarına ihtiyaç bulunmakta olup; Aliğa mesleki ve teknik eğitim merkezi'nin (METEM) koşulları iyileştirilerek, işlevselliği artırılmalıdır.

Bir sanayi kenti olan Aliğa'da işsizlikle mücadele ve sosyal refah düzeyinin yükseltilmesi bakımından, işgücü piyasasının talep ettiği nitelikte işgücünü yetiştirecek işlevsel bir Meslek Yüksek Okulu veya Mesleki Teknik Eğitim Kurumunun oluşturulması büyük önem arz etmektedir.

6.12. Jeotermal Enerji

Aliğa, hem konut ısıtmasında hem de seracılık ve kaplıca turizminde kullanılabilir önemli bir jeotermal sıcak su rezervine sahiptir.

Aliğa'da jeotermal ve rüzgar enerjisi başta olmak üzere yenilenebilir enerji kaynakları teşvik edilmelidir. Aliğa, MTA verilerine göre 10 bin konutun ısıtılmasında kullanılabilir jeotermal potansiyele sahiptir.

Kente çok yakın noktadaki Samurlu köyündeki MTA tarafından açılan ve termal turizm bölgesi ilan edilen jeotermal kuyu sahalarının biran önce değerlendirilmesi gerekmektedir.

İlçe Ilıca Burnu mevkiindeki sıcak su kaynağının kaplıca olarak değerlendirilmesi halinde hem sağlık yönünden hizmet verecek, hem de dışarıdan gelecek insanlar ilçenin ekonomik kalkınmasına önemli oranda katkıda bulunacaktır.

6.13. Kültürel Miras-Tarih Turizmi

İlçenin tarihi ve turistik değerleri kazılarla ortaya çıkarılarak ilçenin aynı zamanda turistik bir ilçe konumuna getirilmesi sağlanmalıdır. Antik KYME kentinde 25 yıldır İtalyanın Catania Üniversitesi'nden Arkeoloj Sebastiana Lagona tarafından sürdürülen kazılara destek sağlanarak hız verilmelidir.

Batı Anadolu'da kurulan 12 Aiol kentinden biri olan KYME Antik Kentinin M.Ö. 1046 yıllarında kurulduğu tahmin edilmektedir. 3.000 yıllık bu kentin gün ışığına çıkarılmasıyla bölgede tarih turizmi canlanacak ve Aliğa ticari yaşamı bundan büyük fayda sağlayacaktır.

6.14. Aliğa Müzesinin Tamamlanması

KYME Antik Kentinden çıkarılan tarihi eserlerin, yaşadıkları topraklarda sergilenmesi amacıyla yapımına başlanan ancak ödenek yetersizliğiyle yıllardır tamamlanamayan Aliğa Müze İnşaatı bir an önce gerekli ödenekler sağlanarak tamamlanmalıdır.

Doğal güzellikleri ve ulaşım imkanlarının müsait olması nedeniyle büyük bir turizm potansiyeline sahip olan ilçede turizmin gelişmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

6.15. Pazaryeri İhtiyacı ve Kayıtdışıının Önlenmesi

Aliğa'da esnafı ve ticaret erbabını sıkıntıya sokan cumartesi halk pazarı, kapalı bir pazaryeri yapılarak denetim altına alınmalıdır.

Uzun yıllardır Aliğa cadde ve sokaklarında kurulan cumartesi halk pazarı, giderek kent merkezinin tümünü işgal etmeye başlamıştır.

Fatura ve fiş vermeden, hiçbir vergi yükümlülüğü taşımadan yapılan kayıtdışı alışverişlerle Aliğa ticari yaşamı zarar görmektedir. Kapalı kent pazaryeri bir an önce yapılarak denetim altına alınmalıdır.

6.16. Aliğa'nın Bütçeden Aldığı Pay

Aliğa; yüksek vergi matrahı ve tahsilatıyla Türkiye'nin ve İzmir'in önde gelen sanayi- ticaret kentlerinden biridir. Ancak buna rağmen merkezi bütçeden çok az pay almaktadır.

Her yıl giderinin yaklaşık 10 katı bir tahakkuk çıkaran Aliğa'da yatırımların artması ve istihdam olanaklarının geliştirilmesi, çevresel ve bölgesel sorunların çözümü için bütçeden daha fazla pay alması sağlanmalıdır.

Gebze'den sonra ilçeler bazında en büyük ekonomi hacmine sahip olan Aliğa, kamu gelirlerinden daha fazla pay alabilmelidir.

7. Yatırım Olanakları

Aliğa Jeotermal Isıtma ve Enerji Projesi;

Aliğa sınırları içerisinde ve kent merkezine çok yakın bir nokta olan Samurlu Köyü sınırları içinde zengin jeotermal kaynak potansiyeli bulunmaktadır. Daha önce bu potansiyelin konut ısıtmada kullanılması gündeme gelmesine rağmen henüz bu konuda bir çalışma başlatılmamış olup, bölge seracılık ya da termal turizm için değerlendirilebilecek potansiyeldedir.

Jeotermal kuyuların açılacağı noktalar, yapılacak etütlerle belirlenecektir. Enerji ve ısıtma şebekeleri, öncelikle, Organize Sera Bölgesinde, Organize Sanayi Bölgesinde ve kent genelinde düşünülmektedir.

Organize Sera Bölgesinde oluşturulacak örgütlenme ve kurulacak Yönetim Kurulu ile Organize Sanayi Bölgesi Müteşebbis heyeti ve yatırımcılar tarafından sağlanacak ulusal ve uluslararası krediler ile jeotermal kaynakların sağlanmasından sonra 2009'dan 2015 yılları arasında 6 etapta yapılması öngörülmektedir.

İlk etapta;

- Jeotermal kaynakların tespiti için jeofizik ve sismik araştırmaların yapılması,

- Belediye tarafından hazırlanan gerekçeli talep dosyası ile MTA ile Belediye arasında yapılacak protokol çerçevesinde jeotermal kuyuların açılması,
- Organize Sera Bölgesi ve Organize Sanayi Bölgesi tüzel kişilerince, enerji ve ısı projelerinin yaptırılması,
- Keşif ve ihale dosyası hazırlanması, fizibilite raporu hazırlanması,
- Kredi temini ve kredi anlaşmasının imzalanması,
- İhalenin yapılması ve yatırımın yapılması planlanacaktır.

Aliğa Entegre Jeotermal Projesi;

Aliğa çevresinde jeotermal kaynakların araştırılması ve kuyu sondaj noktaları belirlenmesi için MTA tarafından çalışma yaptırılması, açılacak jeotermal kuyuların elektrik üretimi, Organize Sanayi Bölgesi proses buharı temini, şehir ısıtması, sera bölgesi ısıtması, termal turizm, kimyasal madde üretimi amaçlı kullanım planlanmaktadır. Projenin bitiş tarihi olarak 2010 yılı hedeflenmektedir.

Çakmaktepe Enerji Üretim A.Ş.:

Bölge içine kurulan Aliğa Çakmaktepe Enerji Üretim A.Ş., doğalgazdan elektrik üretecektir. Bu amaçla 100 MW gücündeki Doğalgaz Çevrim Santrali'nin temeli atılmıştır. Akkan, Aliğa Çakmaktepe Enerji Üretim A.Ş. ile sanayiciye destek olunması hedeflenmektedir. Proje için bugüne kadar 15 milyon euro yatırım yapan ALOSBI, elektrik kesildiğinde dahi kendi enerjisini üretecek olan tesis için 60 milyon euro, şalt sahası için de 20 milyon euro yatırım yapacaktır.

Aliğa Organize Sanayi Bölgesi (ALOSBI) iştirakidir. Doğalgazdan enerji,buhar ve sıcak su üretecek olan santralin yapım çalışmaları devam etmektedir. Aliğa Organize Sanayi Bölgesi'ndeki yatırımcılara ucuz ve kaliteli, sürekli enerji vermek amacıyla kurulmakta olup, artan elektriği ulusal şebekeye de satabilecektir.

Aliğa Rehabilitasyon ve Rekreasyon Köyü Projesi:

Aliğa Özürlüler Meslek Edindirme, Fizik Tedavi, Eğitim, Barınma, Rehabilitasyon Merkezi ve Uluslararası Tatil Köyü projesi, Aliğa Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Aliğa Belediye Başkanlığı, Aliğa Ticaret Odası Başkanlığı ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nin ortak projesidir.

Türkiye Sakatlar Konfederasyonu tarafından yılın örnek projesi olarak seçilmiştir.

Hasır Bilezik Örme Projesi:

Aliğa ilçesinde herhangi bir mesleği olmayan genç kız ve kadınlara meslek edindirmek, el sanatlarını geliştirmek, istihdam olanağı yaratmak, ailelere ve ülke ekonomisine katkı sağlamak hedeflenmektedir.

Yenişakran, Çaltılıdere, Kalabak, Maviköşe, Aşağışakran, Helvacı kasabası, Kapukaya, Yüksekköy, Çıtak Yukarı Şehitkemal, Şehitkemal, Bozköy, Güzelhisar, Uzunhasanlar, Çakmaklı, Horozgediği ve Samurlu köylerinde usta öğreticilerle kurs verilmektedir.

Gemi Söküm Projesi:

Aliğa bölgesinde tersane yoktur. Çeşitli kurumlar tarafından Çaltılıdere köyünde yat imalat merkezi kurulması projesi gündemdedir.

Bu projenin amacı; Aliğa ilçesindeki Gemi Söküm firmaları ile Aliğa Tüpraş Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü işbirliğinde, gemi söküm sektöründe gemilerin sökülerinde çıkarılan genelde atıl vaziyette bulunan ve hurda diye piyasaya satılan ahşap, cam, deri vb. ürünlerin Halk Eğitim Merkezi Kurslarında değerlendirilerek geri dönüşümlerini sağlamaktır.

Yıllardır faaliyette olan gemi sökümde elde edilen hurda piyasaya satılan ürünler ilk defa bu proje ile geri dönüşümü sağlanarak ekonomiye kazandırılmaktadır.

İlgili gemi söküm firmaları tarafından satılan ürünlerin gelirinden masraf çıkarıldıktan sonra yüzde 48'i ilgili firmaya, yüzde 48'i işi yapan kursiyerlere, yüzde 4'ü Halk Eğitim Müdürlüğüne dağıtılmak üzere planlanmıştır.

Gemi söküm sanayinden alınan atıl vaziyetteki malzemelerin geri dönüşümü sağlanmak üzere gerekli olan atölyeler mahalli imkanlarla Halk Eğitim Merkezinin bünyesinde oluşturulmuştur.

2003-2004 Eğitim-Öğretim yılında kursiyer sayısı 84 olup, 52 parça ürün ortaya konulmuş olup, bu ürünlerin satış bedeli 10.850 YTL'dir.

2006-2007 Eğitim-Öğretim döneminde gemi söküm şirketleri ile bağlantıların güçlendirilmesi ve projenin devamı için çalışmalar sürdürülmektedir.

Ağaçlandırma Projesi:

Çoraklar köyünde 250.000 m², Kalabak köyünde 600.000 m², Samurlu köyünde 50.000 m² ve 80.000 m², ilçe merkezinde 30.000 m²'lik alanın ağaçlandırılması için İzmir 2 Nolu Kültür ve Tabiat Varlıkları Sit Kurulundan onay alınmıştır.

Bu alanların vatandaşlar tarafından zeytin ekimi için kiralanmaları istenmiş olup, sözkonusu yerler üretime açıldığında yaklaşık 200 bin adet zeytin fidanı ekilmesi planlanmıştır.

Ege'de Yetişen Otlar Projesi:

Sadece Ege Bölgesi'nde yetişen Ege mutfağının vazgeçilmez parçası olan bu otların tespiti, tohumlarının üretimi için Menemen Ege Tarımsal Araştırma Enstitü Müdürlüğü ile ortaklaşa çalışma yapılarak yöreye ait bu otların doğal ortamda yetiştirilmeleri için adı geçen enstitü tarafından tohum üretimi yapılarak, "tohumu ve gübresi" idare tarafından ücretsiz temin edilerek, köylerde tespit edilen alanlarda vatandaşlar tarafından kendilerinin üretim yapıp, pazarlamaları amaçlanmaktadır.

Kimyasal Risk Analiz Merkezi Projesi:

İlçede yaklaşık olarak 100 civarında büyük endüstri kuruluşu bulunmaktadır. Bu kuruluşlar petrokimya, kimya, LPG dolumu, akaryakıt dolumu, doğalgaz, metal endüstrisi ve gemi söküm alanlarında faaliyet göstermektedir.

Tesislerden elde edilen verilere göre bölgede büyük miktarda depolanan ve çok büyük yangın, patlama, kitlesel zehirlenme ve radyasyon tehlikesi taşıyan maddeler şunlardır: LPG, benzin, nafta, motorin, doğalgaz (LNG), amonyak, sülfirikasit, oksijen, klor bileşikleri, fosforik asit, solvetler, akrilontler, WCM, Co 60, Am-241'dir.

Tesislerin kendi içerisinde yeterli gördükleri seviyede güvenlik ve emniyet tedbirleri aldıkları takdirde, bölge içerisinde bir birliktelik şeklinde ortak önlem geliştirme konularında çalışmaların (PETKİM, TÜPRAŞ, LPG tesisleri hariç) sözkonusu olmadığı belirtilmektedir.

Tesislerin günlük çalışmalarını esnasında meydana gelebilecek kaza, yangın, patlama riskleri de çok büyük olasılık taşımaktadır.

Bu nedenle ilçede faaliyet gösteren tüm kurum ve kuruluşların herhangi bir tehlike anında ortak hareket etmelerinin sağlanması için Kriz Komuta Merkezinin oluşturulması, hızlı ve etkili ön müdahale yapısının kurulması ve erken algılama, risk analizi uyarı sistemlerinin kurulması planlanmaktadır.

Kriz Komuta Merkezi ve Risk Analiz Merkezi için konusunda en az 10 uzman personel ve büyük ölçüde maddi kaynağa ihtiyaç vardır.

E-Devlet Projesi:

Proje kapsamında, Web sitesi hazırlama çalışmalarını sürdürülmektedir.

Çinicilik Projesi:

Bu proje ile Aliğa ilçe merkezinde ve köylerindeki vasıfsız, işsiz ev kadınlarına unutulmaya yüz tutmuş el sanatlarından Kütahya Çiniciliği mesleğinin öğretilmesi amaçlanmaktadır. 2005-2006 eğitim-öğretim yılında 100 kursiyer ile 1.000 parça ürün ile 25.000 YTL'lik satış hedeflenmiş ve hedefe ulaşılmıştır. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında 31 kursiyer ile başlanılmış ve devam edilmektedir.

Halı Projesi:

Projenin genel amacı, ilçede herhangi bir mesleği bulunmayan geç kız ve kadınlara meslek edindirmek, Türk el sanatlarını geliştirmek ve ülke ekonomisine katkı sağlamaktır.

Aliağa Rehabilitasyon ve Rekreasyon Köyü Projesi:

Uluslararası tatil köyü, Mesleki Rehabilitasyon Merkezi, bağımsız yaşam evleri ve bakım evleri boyutundan oluşan proje, özürllülere yönelik örnek proje olarak tasarlanmış olup, ülkemizde özürllü bireylere sağlanan hizmetlerle ilgili olarak önemli bir açığı kapatmak üzere genişletilmiş bir projedir.

Tüketimden Üretime Kadın Projesi:

Gemi sökümünde atıl durumda bulunan ahşap, cam, deri vs. ürünlerin Halk Eğitim Müdürlüğü kurslarında değerlendirilerek piyasaya sürülmesi amaçlanmaktadır.

Hasır Bilezik Projesi:

Halk Eğitim Müdürlüğü bünyesinde kurs açılarak ev hanımlarına meslek öğretilip evlerinde Trabzon hasır bilezik örerak piyasa sürülmesi sağlanmaktadır. Projeye 2004 yılında başlanmış olup, gelinen noktada bakır ile örmeye başlayan kursiyerler gümüş ve altın işlemeye başlamışlardır. Usta öğreticiler mezun olduktan sonra Yenişakran, Helvacı kasabaları ile Çıtak, Bozköy, Güzelhisar, Uzunhasanlar, Samurlu köylerinde ve Y.Şehitkemal mahallesinde kurslar başlatılmıştır.

Tablo 23. İlçenin Swot Analizi

Güçlü Yönleri	Zayıf Yönleri
<ul style="list-style-type: none">-Aliağa, Türkiye'nin en önemli sanayi, ticaret, enerji üretim depolama ve dağıtım bölgesi niteliindedir.-Bakırçay Havzasının güney sınırında yer almakta, sert rüzgarlara kapalı, adeta bir kıyı gölünü andıran limanı sayesinde doğal bir balıkçı barınağıdır.-Petrol Rafinerisi, ilçenin ekonomik odak noktasıdır.-Aliağa Limanı, İzmir limanına alternatifi bir limandır.-Enerji nakil hatları odak noktasında bulunmaktadır.-Deniz, kara ve demiryolu ulaşımı kolaydır.-Çandarlı Körfezi'nin bulunduğu koy, tüm doğal güzelliklerini korumaktadır.	<ul style="list-style-type: none">-Sanayi kuruluşlarının yaratmış olduğu büyük istihdam potansiyeli nedeniyle hızlı bir kentleşme meydana gelmiştir.-Tarım ve hayvancılık giderek eski önemini yitirmiştir.-Su ürünleri bakımından oldukça uygun bir konuma sahip olmasına rağmen bu alanda hiçbir yatırım yapılmamıştır.- İlçenin yapısına uygun Fakülte veya Meslek Yüksek Okulu'nun ilçede bulunmaması önemli bir eksikliklerdir.

Yatırım Olanakları	Tehditleri
<p>-Kurulma aşamasında olan Aliğa Organize Sanayi Bölgesi, yeni yatırım alanları yaratacaktır.</p> <p>-Organize Sanayi Bölgesinde ve Modern Küçük Sanayi Sitesinde istihdam edilecek genç işgücünü yetiştirecek her düzeyde teknik eğitim ve öğretim kurumu açılmalıdır.</p> <p>-Eğitim kurumları (fakülte ve yüksek okul) arttırılmalıdır.</p> <p>-Günübirlik konaklama tesisleri yapılmalıdır.</p> <p>-Mevcut tüm iskeleleri bir araya toplayacak şekilde Nemrut Körfezi, liman olarak değerlendirilmelidir</p> <p>-Köylerin ilçe merkezine taşınmasını önlemek amacıyla halıcılık, kilimcilik ve arıcılık alt meslek dalları geliştirilebilecek özel sektör yatırım alanlarıdır.</p> <p>-Aliğa'nın bir sahil beldesi olmasına rağmen turizm yatırımı yok denecek kadar azdır. Bu nedenle turizm gelirlerinin arttırılması için konaklama ve günübirlik tesisler arttırılmalıdır.</p>	<p>-Halk, çevre kirliliği nedeniyle yeni sanayi yerleşimlerine kuşku ile bakmaktadır.</p> <p>-Sanayileşme ile birlikte tarımsal faaliyetler azalmaktadır.</p> <p>-Petrol Rafinerisi ve Gemi Söküm Tesis Bölgesi, ikincil sanayilerin artmasına yol açmaktadır.</p> <p>-Sanayi kuruluşlarının giderek artması çevreyi olumsuz yönde etkilemektedir.</p>

8. Sonuç

2000 Nüfus sayımına göre toplam nüfusu 57.192 olan Aliğa'da nüfusun yüzde 80'i ilçe merkezinde, yüzde 20'si köylerde yaşamaktadır. Kentin nüfusunun 2006 yılında yaklaşık 65 bin olduğu tahmin edilmektedir.

Aliğa'nın demografik özelliklerini belirleyen hızlı sanayileşme ve dış göç, kenti ve bölgeyi tüm yönleriyle etkilemektedir. 1960'da 2.860 kişilik bir nüfusa sahip küçük bir bucak olan Aliğa, Petro Kimya, Rafineri, ve demir çelik sektörlerinin ağırlıkta olduğu sanayinin kurulmasıyla hızla gelişerek, Ege Bölgesi'nin dış göç alan bir sanayi merkezi olmuştur.

Dış göç ve hızlı kentleşme nüfusun yoğunlaşmasına ve heterojen hale gelmesine neden olmuştur. Aliğa nüfusunun yüzde 85'i Aliğa dışından gelen göçlerle oluşmaktadır.

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından; 2000 yılındaki idari yapı esas alınarak 81 ilin 872 ilçesini kapsayan araştırmaya göre Aliğa, Türkiye'nin Büyükşehir ilçeleri dışındaki Körfez ve Gebze ilçelerinin ardından en gelişmiş 3. ilçe durumundadır.

Aliğa'da farklı amaçlar için kurulmuş çok sayıda sanayi kuruluşları vardır.

Bu sanayi kuruluşlarının dağılımında, PETKİM ve PETKİM'e bağlı olan 17 fabrika, Gemi-Söküm tesisleri, Viking Kağıt fabrikası, Ege Gübre Sanayi, demir-çelik fabrikaları, haddehaneler ile denizyolu nakliyeciliği yapan işletmeler vardır.

Ancak bu sanayi kuruluşları içinde en önemli yeri petrokimya tesisleri ve ark ocaklı demir-çelik işletmeleri oluşturmaktadır.

PETKİM ile TÜPRAŞ arasındaki sahil şeridinde ise gemi söküm tesisleri bulunmaktadır.

Kamunun kurmuş olduğu M.K.E Gemi Söküm tesislerinin hemen yanında, birçok özel gemi söküm tesisleri açılmıştır. Sahil şeridinde ise Egegaz, Alpet, Opet ve Total gibi petrol şirketlerinin yatırımları vardır.

Bütün sanayi kuruluşları ve işletmelerde toplam 20.000 kişi çalışmaktadır. Böylesine büyük bir iş istihdamı doğuran bu fabrikalar, Aliğa'yı her geçen gün biraz daha büyütme ve geliştirmektedir.

Bu nedenle; 2020'li Yıllarda Aliğa'nın Sürdürülebilir Bir Sanayi Kenti Olabilmesi İçin;

1980, 1990 ve 2000'li yılları "Ağır Sanayi" kenti hüviyetinde geçiren Aliğa, 2020'li yıllara çevre ile barışık, sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştiği, teknoloji yoğunluklu yatırımların olduğu, eğitim ve yaşam kalitesi yüksek bir kent vizyonuyla ulaşabilecektir.

- Gecekondulaşma önlenmelidir. Uzun vadede kentsel gelişimin sağlanması amacıyla planlama yapılmalıdır.
- Planlı ve çağdaş bir kent gelişim için sanayinin ihtiyaç duyacağı işgücünün barınabileceği toplu konut ve yaşam alanları üretilmelidir.
- Her yıl giderek artan dış göç önlenmelidir.
- Aliğa bir sanayi-liman kenti olmakla beraber, belli bir estetiğe sahip, kentlilik bilincine ulaşmış insanların bir arada yaşadığı, kültürel, sportif faaliyetlerin yapıldığı, tarihi, çevresi ve denizi ile "kaliteli yaşam kenti" olmalıdır.
- Aliğa'da 2006'nın 10 ayında 14 milyar dolarlık deniz ticareti yapılan Nemrut İskeleler Bölgesi rehabilite edilmelidir.
- Sanayi kenti olma hedefine kilitlenmiş, uygun ve yeterli eleman yetiştirmeye dönük bir eğitim politikası güdülerek, Organize Sanayi Bölgesinde ve modern Küçük Sanayi Sitesinde istihdam edilecek genç işgücünü yetiştirecek her düzeyde teknik eğitim ve öğretim kurumları açılmalıdır.

- Ayrıca, yetişkinlere dönük olarak Alternatif Yetişkin Eğitim Kursları organize edilmelidir.
- KYME gibi sahip olunan tarihi ve kültürel değerler korunmalıdır.
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinde, bölgesel çekim merkezi olacağı da göz önüne alınarak sektörel yatırımlar artırılmalıdır.
- Varolan ekolojik değerler korunmalıdır.
- Bölgenin merkez kent ile bağlantısını arttıracak çevre yolu ve metro standartlarındaki hızlı tren hattı gibi ulaşım olanakları hızla geliştirilmelidir.
- Turizm sektörünün gelişmesi için Aliğa'da günübirlik turizmin gelişmesini sağlayacak yatırımlar yapılmalı ve tanıtım faaliyetleri geliştirilmelidir.
- Ev hanımlarına yönelik el becerisi projeleriyle meslek sahibi olması sağlanmalıdır. Özellikle 2004 yılında başlatılan “Hasır Bilezik Projesine” destek verilerek, ev hanımları ve genç kızların üreterek hem meslek sahibi olması sağlanmalı hem de yaratılacak istihdam potansiyeli ekonomiye üretici güç olarak kazandırılmalıdır.

9. İletişim

Tablo 24. İletişim Bilgileri

	Adres	Telefon	Faks	E-Mail
Kaymakamlık	Aliğa Hükümet Konağı Aliğa/İZMİR	(232) 6161001	(232) 6167122	aliagakaymakamlık@mynet.com
Belediye Başkanlığı	Aliğa Belediye Başkanlığı Aliğa/İZMİR	(232) 616 19 80-81	(232) 6163719	webmaster@aliaga-bld.gov.tr.
Ticaret Odası	Kazımdirik Mah. 262 Sok. No: 29 Aliğa / İZMİR	(232) 6164151	(232) 6167515	bilgi@alto.org.tr
Esnaf ve Sanatkârlar Odası	İstiklal Caddesi Abdülağa İşh. No.64/14-15 Aliğa/İZMİR	(232) 6160333	(232) 6165515	ieosb@org.tr
İlçe Emniyet	Aliğa İlçe Emniyet Müdürlüğü 35800 Aliğa/İZMİR	(232) 6161860	(232) 6161038	---